Ազգ

AZG armenian newspaper

Սեպտեմբեր 10 1992
Հինգշաբթի

օրաթերթ
Բ տարի, թիւ 85 (177)
գինը 2 ռ.

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

դասիչ 69149

հեռ. 581841, ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPRI SU

Աբխազիա. Սեպտեմբերի 10-ին, ժամը 00:00-ին դադարեցնել կրակը

Վրաստանը եւ Աբխազիան սեպտեմբերի 9-ին Սուխումում կայացած բանակցությունների ժամանակ պայմանավորվեցին կրակը դադարեցնել սեպտեմբերի 10-ին, ժամը 00:00-ին: Փաստաթուղթը ստորագրեցին Վրաստանի վարչապետ Թենգիզ Սիգուան, Աբխազիայի Նախարարների խորհրդի նախագահի տեղակալ Զուրաբ Լաբախուան, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի արտակարգ իրավիճակների պետկոմի նախագահ Յուրի Վորոբյովը: Ըստ համաձայնագրի, այսօր բոլոր զինված կազմավորումները պետք է հեռացվեն ճակատային գծից, ազատ արձակվեն բոլոր գերիներն ու պատանդները: Ըստ համաձայնության, սեպտեմբերի 15-ից Աբխազիայի օրինական իշխանությունները կվերականգնեն իրենց աշխատանքները: ■

Մարտակերտի շրջանում ազատագրվել է եւս երկու գյուղ. Դմբոն եւ Մեհմանա

Երեկ կեսօրին հայկական ինքնապաշտպանական ուժերին հաջողվել է Մարտակերտի շրջանում զարգացնել հակահարձակումը եւ ազատագրել Դմբոն ու Մեհմանա գյուղերը: Հաջողությամբ են իրականացվում նաեւ Վաղուհաս գյուղում տեղակայված ադրբեջանական կրակակետերի ճնշման գործողությունները: Հիշեցնենք, որ Դմբոն գյուղն ունի կարեւոր մարտավարական դիրք եւ վերահսկում է Մարտակերտ–Քելբաջար մայրուղին:

Միաժամանակ, ինչպես տեղեկացնում է Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալությունը, սեպտեմբերի լույս 9-ի գիշերը Ֆիզուլու շրջանի տարածքից հրանոթներից եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են Հադրութ շրջկենտրոնն ու շրջանի Էդիլլու գյուղը: Այդ բնակավայրերի վրա արձակվել է մոտ 30 արկ: Կան ավերածություններ:

Մարտունու շրջանում նկատվում են ադրբեջանական բանակի զրահատեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ: Ըստ երեւույթին, Մարտունի շրջկենտրոնի ուղղությամբ նույնպես լայնածավալ գրոհ է սպասվում:

Ի դեպ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնում է, թե սեպտեմբերի 8-ի երեկոյան ադրբեջանական բանակի հրետանին Մարտունու շրջանում իբր ոչնչացրել է հայկական բանակի 3 զինապահեստ: ■

Մարիո Ռաֆաելլին դժգոհություն է հայտնել Ադրբեջանի պատասխանից

ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի դեսպանները քննադատել են Ադրբեջանին

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, Հռոմում ընթացող ԵԱՀԽ շրջանակներում իրականացվող խորհրդակցություններին մասնակցում էին նաեւ Հայաստանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչները, որոնց հետ երկուշաբթի օրը առանձին-առանձին հանդիպել են Մարիո Ռաֆաելլին եւ Իտալիայի արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչները:

Երեկ կայացած բրիֆինգում ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանն ասաց, թե այդ խորհրդակցություններում քարձրացվել է երկու հարց՝ 1. Ղարաբաղում զինադադարի հարցը, 2. Ղարաբաղի պատվիրակության կարգավիճակի հարցը:

Ընդ որում, Մարիո Ռաֆաելլին դժգոհություն է հայտնել, որ երեք անգամ դիմել են Ադրբեջանին՝ Ղարաբաղում զինադադար հաստատելու խնդրանքով եւ ոչ մի լուրջ պատասխան չեն ստացել:

Մինչդեռ, Հայաստանը պատասխանել է, որ սեպտեմբերի 1-ից պատրաստ է զինադադարի, իսկ Լեռնային Ղարաբաղը հայտարարել է, թե որքան շուտ լինի այդ զինադադարը, այնքան լավ:

Իր հերթին, ՀՀ նախագահի խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանն ավելացրեց, որ Հռոմում կայացած ոչ պաշտոնական խորհրդակցությունների երկրորդ օրը՝ սեպտեմբերի 8-ին, Մարիո Ռաֆաելլին տեղեկացրել է, թե Ադրբեջանի կողմից երեք պատասխաններ են եղել, որոնցից առաջին երկուսը արտգործնախարարությունից, իսկ վերջինը՝ նախագահ Էլչիբեյի կողմից: Ու թեեւ Ադրբեջանի նախագահը համաձայնել է զինադադարին, բայց դրել է մի շարք նախապայմաններ. նախ՝ հետ տալ Շուշին ու Լաչինը, ապա՝ Հայաստանի զորքը հետ քաշել Ղարաբաղից:

Խորհրդակցության մասնակիցները նախագահ Էլչիբեյի նամակն անընդունելի են համարել, քանի որ ադրբեջանական կողմը մասնաճշել է նաեւ Ալմա-Աթայի հռչակագիրը եւ նշել, թե զինադադարի հարցը լուծված է, եւ մնում է միայն դիտորդներ ուղարկել:

Հենց են նաեւ անսպասելի ելույթներ: Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի դեսպանները քննադատել են Ղարաբաղում Ադրբեջանի կողմից օդուժի օգտագործումը եւ խաղաղ բնակչության բնաջնջումը:

Ավելին, ԵԱՀԽ-ում Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը հայտարարել է, թե Հռոմի խորհրդակցությունները այլեւս ավելորդ են, եւ պետք է միանգամից սկսել Մինսկի խորհրդաժողովը, ընդ որում՝ առանց որեւէ նախապայմանի: Իսկ ԱՄՆ դեսպան Մարեսկան հարց է բարձրացրել, թե որքանով է նպատակահարմար շարունակել այդ խորհրդակցությունները, եթե Ադրբեջանը պատրաստ չէ՞ զինադադարի:

Սեպտեմբերի 9-ին խորհրդակցությունը պետք է շարունակվեր եւ ակնկալվում էր, որ կողմերը ճնշում կգործադրեն Ադրբեջանի վրա: Իսկ եթե վերջինս նորից բացասական պատասխան տա, ապա, ինչպես նշեց պրն. Լիպարիտյանը, Մինսկի խորհրդաժողովի նախագահությունն այդ մասին կզեկուցի սեպտեմբերի 15-ին, ԵԱՀԽ ավագ պաշտոնյաների ժողովում: Ղ. Ա.

Թուրքիան ռազմական օգնություն կուղարկի Նախիջեւան

Վստահելի աղբյուրներից մեզ հասած տեղեկությունների համաձայն, Թուրքիայի բանակի 9-րդ կորպուսի ռազմական խորհուրդը քննարկել է Նախիջեւանի հանրապետության դիմումը՝ ռազմական օգնություն ցույց տալու մասին եւ որոշել է բավարարել այդ խնդրանքը: Ըստ նույն տեղեկության, այդ օգնությունը կտրվի Պարսից ծոցի պատերազմից հետո Իրաքից Թուրքիային որպես ավար փոխանցված խորհրդային զենքի եւ զրահատեխնիկայի ձեւով: Թուրքիայի նման քայլը ցույց է տալիս, որ նա ոչ միայն կողմնակից չէ շրջանում զինադադարի հաստատմանը, այլեւ նպաստում է հայ-ադրբեջանական հակամարտության էլ ավելի սրմանը եւ իր աջակցությունն է ցույց տալիս Ադրբեջանին՝ հարցը միմիայն ուժի միջոցով լուծելու նպատակով:

Իսկ Հայաստանի՝ փոխարինաբար հացահատիկ տրամադրելու դիմումին Թուրքիան ոչ միայն մինչեւ օրս չի պատասխանել՝ առանց հաշվի առնելու դիվանագիտական ընդունված կարգը, այլեւ առանց ՀՀ իշխանությունների զգուշացման, տեխնիկական խումբ է ուղարկել Հայաստան, որի դեմ հայտարարված բողոքի պատասխանն էլ մինչեւ օրս չի ստացվել:

Դեպքերի այս շրջան մեկ անգամ եւս պետք է միջազգային հանրությանը պարզ դարձնի, թե ինչ նպատակներ է հետապնդում Թուրքիան եւ որքանով է այն նպաստում շրջանում իրավիճակի կայունացմանը:

Ղ. Ա.

Ավիացիայի վարչության նախագահը եւ իր տեղակալները ձերբակալված

ՀՀ կառավարության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, թե երեկ, սեպտեմբերի 9-ին ՀՀ կառավարության նախագահության նիստի ժամանակ քննարկվեց ավիացիայի գլխավոր վարչության եւ նրա համակարգի օդանավակայանների արտադրատնտեսական գործունեությունը: Նշվեց, որ ստուգումներով կոպիտ խախտումներ են բացահայտվել հանրապետության քաղաքացիական ավիացիայի գործունեության բնագավառում: Վարչության ղեկավարությունը միջոցներ է ձեռնարկել ստեղծված իրավիճակի արագ կարգավորման համար:

Հաշվի առնելով քաղաքացիական ավիացիայի ռազմավարական նշանակությունը, կառավարության որոշմամբ Դմիտրի Ատբաշյանը ազատվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ավիացիայի գլխավոր վարչության պետի պաշտոնակատարի եւ Հայաստանի պետական ավիաընկերության նախագահի պարտականություններից: Ավիացիայի գլխավոր վարչության պետի տեղակալների պաշտոններից ազատվել են նաեւ Գագիկ Միրզոյանը, Ալբերտ Համբարձումյանը, Ռաֆիկ Մելքոնյանը, Հովհաննես Միրիջանյանը:

Կազմացրվել է այսպես կոչված կոոպերացիոն խորհուրդը: «Զվարթնոց» եւ «Էրեբունի» օդանավակայանների հսկողությունն իրականացնում է ներքին գործերի նախարարությունը:

Ավիացիայի գլխավոր վարչության պետի պաշտոնակատար է նշանակվել Արշակ Նալբանդյանը, որի վրա, մինչեւ գլխավոր վարչության կառուցվածքի հաստատումը եւ նոր որոշման ընդունումը, ժամանակավորապես դրված են Հայաստանի պետական ավիաընկերության նախագահի պարտականությունները:

Ըստ հավաստի աղբյուրների, Դմիտրի Ատբաշյանը եւ նրա չորս տեղակալները ձերբակալվել են: «Էրեբունի» եւ «Զվարթնոց» օդանավակայաններում անցկացված օպերատիվ միջոցառումների ընթացքում առգրավվել է մեծ քանակությամբ զենք ու զինամթերք: ■

Ադրբեջանը լայնածավալ գրոհ է նախապատրաստում

Ինչպես իրազեկ աղբյուրներից հայտնի է դարձել «Սնարք» գործակալությանը, Ադրբեջանը լայնածավալ գրոհ է նախապատրաստում Ասկերանի վրա: Այդ մասին է վկայում նաեւ այն, որ Աղդամի շրջանում նկատվում են ադրբեջանական բանակի ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ:

ԼՂՀ լրատվության պետվարչությունում կարծում են, որ հարձակման նախապատրաստումն անմիջականորեն կապված է այն բանի հետ, որ Ադրբեջանի նախագահ Էլչիբեյը մերժել է զինադադարի մասին Մարիո Ռաֆաելլիի առաջարկությունը, որն էլ Հռոմի խորհրդաժողովի անդամների կողմից քննադատության է ենթարկվել:

Ի դեպ, կողմնակիորեն Ասկերանի դեմ լայնածավալ գրոհի նախապատրաստման մասին են վկայում նաեւ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության տարածած այն տեղեկությունները, թե որանց անցած օրերի ընթացքում Ասկերանի կողմից անընդհատ հրետակոծվել են Աղդամ քաղաքն ու շրջակա գյուղերը: Փորձը ցույց է տալիս, որ ամեն անգամ նման հայտարարություններից հետո Ադրբեջանը լայնածավալ գրոհ է ձեռնարկում: ■

Բուշը երեւանցին խոստումներ է տալիս

Նախագահ Ջորջ Բուշը նախագահական ընտրապայքարի շրջանակներում հանդիպում ունենալով Միացյալ Նահանգների հրեական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ, նրանց խոստացավ, որ անձամբ դիմելու է կոնգրեսին Իսրայելին տրամադրելու 10 միլիարդ դոլլարի վարկը: Բուշի այս խոստումը նպատակ ունեւր նախագահական մյուս թեկնածուի՝ Բիլ Քլինտոնի կողմից միջինարեւելյան խաղաղության խոստակցությունների առթիվ արտահայտած հրեամետ արտահայտությունները հավասարակշռելու: ■

Մանդելան պահանջում է Գքոզոյի հրաժարականը

Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետության սեւամորթ ընդդիմության ղեկավար Նելսոն Մանդելան պահանջեց սեւամորթների ազգային օջախ Սիսքայի կառավարիչ Օուպա Գքոզոյի հրաժարականը, որի զինվորները երկուշաբթի օրը սպանել էին 24 ցուցարարների եւ վիրավորել 196 հոգու: Սակայն Պրետորիայի դրածո կառավարիչը մերժեց ենթարկվել այդ պահանջին, դարձյալ պնդելով, թե իր զորքն ինքնապաշտպանում է հանդես բերել Աֆրիկյան ազգային կոնգրեսի ցուցարարների գրգռությունների նկատմամբ: Նոր խռովություններ են սպասվում Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետության տարածքում: ■

Բրազիլիայի խորհրդարանը նախագահ Կոլորից պաշտպանողական է պահանջում

Նախագահի իմպիչմենտի հարցը Բրազիլիայի խորհրդարան մտավ ավելի շուտ, քան նախատեսվում էր: Երկրի կոնգրեսը նախագահ Ֆերնանդո Կոլորից պահանջեց խորհրդարանի առաջ իր պաշտպանողականը պատրաստել՝ հրաժարման պահանջը քննարկելիս ներկայացնելու համար: Խորհրդարանում հայտարարվեց, թե նախագահի իմպիչմենտի պահանջը, որն ընդունելու համար անհրաժեշտ է խորհրդարանի ձայների երկու երրորդը, կատարվելու է ոչ թե փակ, այլ բաց քվեարկությամբ: ■

Կոալիցիոն կառավարություն Անգոլայում

Լիսաբոնից հայտարարվեց, թե Անգոլայի իշխող ժողովրդական ազատագրական կուսակցությունը համաձայնության է եկել նախկին ըմբոստական շարժման՝ Ունիտայի հետ, ընթացիկ ամսվա ավարտին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններից հետո կոալիցիոն կառավարություն կազմելու վերաբերյալ: ■

Ճապոնիան 2000 զինվոր է ուղարկում Կամբոջա

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտից ի վեր առաջին անգամ Ճապոնիան զորք է ուղարկելու արտասահման՝ ընդառաջելով ՄԱԿ-ի խնդրանքին: Ճապոնական կառավարությունը երեկ համաձայնություն տվեց ՄԱԿ-ի խաղաղապահ 16 հազար զինվորների կազմում Կամբոջա առաքել 2000 զինվոր, մեծ մասամբ ինժեներական զորամասից: ■

digitised by A.R.A.R.@

Պետք է գործի դնել դիտորդների մեխանիզմը

ասում է Ղազախստանի նախագահի լիազոր ներկայացուցիչը

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, սեպտեմբերի 1-ից Հայաստանում է գտնվում Ղազախստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Հասան Կոժակովը: Երեկ, ՀՀ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Դավիթ Շահնազարյանի հայտարարությունից հետո մեր թղթակիցը խնդրեց պրն. Կոժակովին մեկնաբանել ստեղծված իրավիճակը:

– Պրն. Կոժակով, այսօր Ձեզ, ինչպես նաեւ մեզ՝ լրագրողներիս, բաժանվեցին այն բոլոր խախտումների փաստերը, որոնք արձանագրվել են 1992 թ. սեպտեմբերի 1-ից 8-ը ընկած ժամանակահատվածում եւ վերաբերում են Ադրբեջանի կողմից ստորագրված Ալմա-Արայի հուշագրի կետերին:

– Նախ մենք՝ Ղազախստանի նախագահ Նազարբաեւի անձնական ներկայացուցիչներս, չունենք դիտորդի կարգավիճակ, միայն միջնորդներ ենք եւ կապող օղակի դեր ենք կատարում երկու կողմերի միջեւ, որպեսզի մեր նախագահին ներկայացնենք կողմերի դիրքորոշումները, օգտակար լինենք երկու կողմերի համար ընդունելի որոշումների ստեղծմանը եւ տանք մեր երաշխավորագրերը՝ առանց գնահատելու, թե ով է ճիշտ կամ սխալ: Դժվար է լինել մի կողմում, ասել, թե որ կողմն է ճիշտ: Հատկապես, երբ հարցը վերաբերում է այդ խախտումների մեկնաբանությանը:

Մենք ամեն օր հայկական կողմից ստանում ենք տպավորիչ լրատվություն, բայց դրա գնահատականը ես չեմ կարող տալ, քանի որ ինքս սահմանում չեմ եղել եւ չեմ տեսել: Չեմ ուզում ասել, թե չեմ հավատում հայկական կողմի ներկայացրած փաստերին: Պարզապես դա պետք է անեն անկախ դիտորդները, որոնք պետք է լինեն բուն կոնֆլիկտի շրջանում՝ հայ-ադրբեջանական սահմանագծում: Դա կլինի անկախ գնահատական՝ տրված խառը դիտորդների խմբի կողմից: Այդ դեպքում, երկու կողմերն էլ կգրանցեն եւ կներկայացնեն այդ խախտումները:

– Իսկ Ձեր կարծիքով հայկական կողմի՝ դիտորդներ ուղարկելու դիմումն ինչպես կընդունվի ԱՊՀ երկրների կողմից: Դա կկատարվի՞ կամ կա՞ նման հնարավորություն:

– Նախ, հայկական կողմի իրավունքն է՝ դիմել համաշխարհային հասարակությանն ու ԱՊՀ երկրներին: Երկրորդ, թե՛ ԵԱՀԽ-ը եւ թե՛ մյուսները չեն հրաժարվում դիտորդներ ուղարկել: Այլ հարց է, որ ԵԱՀԽ-ն ունի գործողությունների մեխանիզմ, որն ինչ-որ տեղ դանդաղ է գործում եւ Հայաստանն ընդամենը ցանկանում է արագացնել այդ ընթացքը, որպեսզի չտապալի Ալմա-Արայի հուշագրի եւ Իջեւանյան արձանագրության կատարումը:

Կան դիտորդներ ուղարկելու մի քանի գործոններ. 1) ֆինանսական, 2) դիտորդները պետք է ժամանեն միայն երկու կողմերի համաձայնությունից հետո, 3) նրանք պետք է ունենան տարբերիչ նշաններ, դիտակայման կետեր, որոնց մասին պետք է տեղյակ լինեն երկու կողմերը: Այնպես որ, այնքան էլ հեշտ չէ միանգամից դիտորդներ ուղարկել եւ հարցը լուծված համարել:

– Իջեւանի արձանագրության մեջ նշված է, որ մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը կողմերը նորից պետք է հանդիպեն Ալմա-Արայում: Ի՞նչ եք նախատեսում քննարկել:

– Երեւի թե ընդհանուր կացությունը, երկու հանրապետությունների սահմանագծում տիրող իրավիճակը: Պետք է ուղիներ փնտրել, որպեսզի կողմերը դադարեցնեն գործողությունների զարգացումը եւ արձանագրեն, որ նախկինում ընդունված որոշումները պետք է անպայման լրջությամբ պահպանեն: Ալմա-Աթան կլսի կողմերի կարծիքները եւ կտա իր երաշխավորագրերը: Բացի դրանից, այդ աշխատանքային խումբը կորոշի նաեւ երեք նախագահների՝ Տեր-Պետրոսյանի, Նազարբաեւի եւ Էլչիբեյի՝ բարձր մակարդակի հանդիպման անցկացման օրը:

– Դուք անշուշտ ամենօրյա կապի մեջ եք Ադրբեջանում գտնվող ձեր գործընկերոջ՝ Ղազախստանի նախագահի ներկայացուցիչ պրն. Կասիմովի հետ: Ինչպիսի՞ լրատվություն եք փոխանակում, եւ ինչպե՞ս է Ադրբեջանը վերաբերվում մեր ներկայացրած խախտումների փաստերին:

– Այն, ինչ ես այստեղ ստանում եմ, փոխանցում եմ իմ գործընկերոջը, բայց նա էլ հաղորդում է, որ այդ փաստերը կրում են պատասխան բնույթ:

– Այսինքն, հայկական կո՞ղմն էլ է խախտումներ թույլ տալիս:

– Սկզբնական շրջանում նման ընդհանուր բնույթի փաստեր հաղորդում էր, բայց այժմ՝ ոչ:

Մենք քննարկում ենք կողմերի դիրքորոշումները, մտածում, թե ինչպես համակարգենք մեր աշխատանքները, կարողանանք ապահովել երկու կողմերի հանդիպումները, հսկենք Իջեւանի արձանագրության կատարումը. գյուղատնտեսական աշխատանքների վերահսկումը, երկաթուղու առաջշարժափակումը, Նախիջեւանին էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը, պատանդների եւ գերիների փոխանակումը:

– Արդեն մեկ շաբաթ է՝ գտնվում եք Հայաստանում: Ըստ Ձեզ, ինչպիսի՞ մեխանիզմներ են հարկավոր:

– Անշուշտ պետք է դիտորդների մեխանիզմ, միգուցե խառը կազմով:

– Ձեր կարծիքով, Ադրբեջանը որքանո՞վ է լուրջ մոտենում Ղազախստանի առաքելությանը:

– Ըստ Ադրբեջանի հայտարարության եւ մեր ներկայացուցչի հաղորդման, Ադրբեջանը շահագրգռված է Ղազախստանի միջնորդությամբ, այլապես նրանք չէին համաձայնվի մասնակցել աշխատանքային խմբի գործունեությանը եւ նախապատրաստել բարձր մակարդակի հանդիպում: Իսկ թե ի՞նչ դիրքորոշում կլինի այնտեղ, ես այժմ չեմ կարող ասել:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ

Հայաստանը կքննարկի ԱՊՀ-ից դուրս գալու հարցը, եթե Ադրբեջանը փորձի անդամակցել

Հնարավոր է, որ Հայաստանը կքննարկի ԱՊՀ-ին իր անդամակցության հարցը, եթե սեպտեմբերի 25-ին Բիշքեկում կայանալիք ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հանդիպման ժամանակ Ադրբեջանը բարձրացնի ԱՊՀ անդամ դառնալու հարցը: «Այդ դեպքում մենք ստիպված կլինենք վերանայել մեր վերաբերմունքը ԱՊՀ-ի նկատմամբ», երեկ հայտարարեց Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը: Նա նշեց, որ եթե Ադրբեջանն առանց որեւէ խոչընդոտի դառնա ԱՊՀ անդամ, ապա Հայաստանն ստիպված կլինի ԱՊՀ անդամ երկրներին հիշեցնել Ադրբեջանի կողմից մարդու իրավունքների ոտնահարման դեպքերը: Իսկ ԱՊՀ ընդունվելու հստակ մեխանիզմ չկա: ■

Էլչիբեյի սոցիալական միջոցառումները

Բաքվում հրապարակվել են նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի հրամանագրերը, որոնց նպատակն է ուժեղացնել չաշխատող թոշակառուների եւ կարիքավոր ընտանիքների սոցիալական պաշտպանվածությունը: Հոկտեմբերի 1-ից բոլոր չաշխատող թոշակառուներին ամեն ամիս կվճարվի 10 մանաթ (100 ռուբլի), մինչեւ 18 տարեկան ամեն երեխային կտրվի նաեւ ամսական նպաստ, որի չափերը կախված են ընտանիքի եկամուտներից: ■

Սահմանային մաքսատներ

Նախագահ Էլչիբեյը կարգադրել է Ադրբեջանի սահմանների ամբողջ երկայնքով հաստատել մաքսատներ եւ մաքսատան հսկողության գոտի: Ադրբեջանի մաքսատան կոմիտեն պետք է 15 օրերի ընթացքում լուծի բոլոր հարցերը, կապված մաքսատան կետերի կազմակերպման հետ: Հոկտեմբերի 1-ից այլ երկրներ, այդ թվում նաեւ ԱՊՀ պետություններ արտահանվող բեռները, պետք է ապահովված լինեն համապատասխան մաքսատան փաստաթղթերով: ■

Մանաթները դեռեւս սահմանափակ

Ինչպես հայտարարել են Ադրբեջանի ազգային բանկում, մանաթները՝ ազգային վալյուտան, մտցվել են կանխիկ դրամի խիստ պակասի հետեւանքով: Սակայն վերջերս Ռուսաստանից ռուբլու բավականին մեծ քանակություն է ստացվել, որը թեթեւացրել է դրությունը: Եթե Ռուսաստանը կրկին տրամադրի բավականաչափ դրամանիշ, մանաթները մտցնելու անհրաժեշտությունը կվերանա: ■

Ազգամիջյան հարաբերությունների կոնսուլտատիվ խորհուրդ

Ադրբեջանի նախագահ Ա. Էլչիբեյի հրամանով, ազգամիջյան հարաբերությունների հարցերով նախագահի խորհրդականին կից ստեղծվել է կոնսուլտատիվ խորհուրդ: Այն ստեղծվել է ազգային փոքրամասնությունների շահերը պաշտպանելու, ազգամիջյան հարաբերությունները կարգավորելու, պետական կառույցների խորհրդատվության համար: Խորհուրդը պետք է կարգավորի նաեւ պետական կառավարման մարմինների եւ ազգային փոքրամասնությունների հասարակական կազմակերպությունների գործունեությունը: ■

Արտասահմանցիներին հրապուրելու եւս մեկ քայլ

Ադրբեջանի Նախարարների խորհրդի որոշմամբ, արտասահմանյան բոլոր [illegible] եւ կազմակերպություններին Ադրբեջանի տարածքում [illegible] մանաթով կամ ռուբլով, առանց որեւէ սահմանափակման, [illegible] է տրվել: Արտասահմանցիները [illegible] Ադրբեջանի [illegible] այս կամ այն [illegible]: ■

Աբխազիան դժգոհ է Հայաստանի դիրքորոշումից

Հայաստանի պատվիրակությունը վերադարձավ Վրաստանից

Օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 2-ը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահության որոշմամբ Վրաստանում եւ Աբխազիայում էին գտնվում պատգամավորներ Սեյրան Բաղդասարյանը, Ռոբերտ Մնացականյանը եւ Աշոտ Բլեյանը: 6 օրվա ընթացքում հայ պատգամավորները մի շարք հանդիպումներ ունեցան ինչպես Վրաստանի եւ Աբխազիայի ղեկավարների, այնպես էլ հայկական համայնքների ներկայացուցիչների հետ: Այդ հանդիպումների եւ ընդհանրապես հակամարտության գոտու իրավիճակի մասին խնդրեցինք պատմել պրն. Մնացականյանին:

Ըստ նրա, հայկական պատգամավորական խմբի նպատակն էր տեղում պարզել հայ բնակչության վիճակը եւ [illegible] եղած դեպքում օպերատիվ կերպով միջամտել: Հենց առաջին օրը հայ պատգամավորները հանդիպեցին Վրաստանի փոխվարչապետ, ազգամիջյան հարաբերությունների եւ մարդու իրավունքների կոմիտեի նախագահ [illegible] հետ: Հաջորդ օրը վրացական իշխանությունների աջակցությամբ պատգամավորական խումբը ուղղաթիռով հասավ Սուխում, որտեղ հանդիպումներ ունեցավ Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Թամազ Նադարեիշվիլու եւ հայ պատգամավորների հետ: Սուխումում հայերը մեծ մասամբ արտագաղթել էին Ադլերի եւ Սոչիի ուղղությամբ, եւ քաղաքում մնացել էր միայն տղամարդկանց մի մասը: Ընդհանրապես, ինչպես ասաց պրն. Մնացականյանը, Սուխումում հայ ընտանիքների տները թալանվել էին ավելի քան ուրիշներինը: Եւ թեեւ [illegible] ռազմական պատճառներ [illegible] ամենայնիվ զգացվում [illegible] ծանր կարծես [illegible] ամենը: Որոշ [illegible] խոսում էին, որ հայ [illegible] Օտարյանը ֆինանսավորել [illegible], որի շնորհիվ վերջինս [illegible]:

[illegible] Սուխումում հայկական [illegible] Պրն. Մնացականյանը [illegible]

...կան իրադարձությունները տեղի էին ունեցել օգոստոսի 14-ին եւ 15-ին, երբ թալանվել էին շատ տներ: Հայ պատգամավորների ժամանումը մեծ անակնկալ էր տեղացի հայերի համար եւ բավականին բարձրացրեց նրանց ոգին:

Մեծ դժվարությամբ հայկական պատվիրակությանը հաջողվեց անցնել ռազմաճակատի գիծը եւ հասնել Գուդաուտա՝ վայրէջք կատարելով ռուսական ռազմական օդանավակայանում: Հայ պատգամավորները հանդիպեցին Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահի տեղակալ Թոփալյանի հետ, որն, ինչպես հայտնի է, «Կռունկ» միության նախագահն է եւ ընդգծված աբխազական կողմնորոշում ունի: Հանդիպման ընթացքում մեր պատգամավորները փորձում էին համոզել պրն. Թոփալյանին, որ բոլոր դեպքերում հայկական համայնքը պետք է չեզոք դիրք գրավի եւ չխառնվի վրաց-աբխազական հակամարտությանը:

Հաջորդ օրը տեղի ունեցավ հանդիպում Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Արձինբայի հետ: Աբխազիայի ղեկավարը, պրն. Մնացականյանի խոսքերով, բավականին սառն ընդունեց հայ պատգամավորներին: Դրա պատճառն ըստ երեւույթին այն էր, որ Աբխազիան ավելի մեծ սպասելիքներ ուներ Հայաստանից եւ սպասում էր, որ Հայաստանը [illegible]

[illegible] հակամարտության գոտում միջազգային դիտորդներ հրավիրելու խնդրում:

Աբխազիայի ղեկավար Արձինբայի կողմից Հայաստանի պատվիրակության ընդունելության սառնությունը պայմանավորված էր նաեւ նրանով, որ դեռեւս մինչեւ պատվիրակության Գուդաուտա հասնելը «Նովոստի» ծրագիրը հաստատել էր խեղաթյուրել ճշմարտությունը՝ հայտնելով, թե իբր Սուխումում հայկական պատվիրակությունը հանդես է եկել մի հայտարարությամբ, համաձայն որի Հայաստանը պաշտոնապես միանշանակորեն կողմ է Վրաստանի տարածքային ամբողջությանը: Իրականում ոչ մի նման հայտարարություն չի եղել: Հայկական պատվիրակությունը վրացական եւ աբխազական հեռուստատեսություններով կոչ է արել հայ բնակչությանը չեզոքություն պահպանել՝ նշելով, որ բոլոր հարցերը պետք է լուծել խաղաղ բանակցությունների միջոցով:

Այնուհետեւ, մեծ դժվարությամբ վերադառնալով Սուխում, հայ պատվիրակները հանդիպեցին Վրաստանի Պետխորհրդի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի եւ Ջաբա Իոսելիանու հետ: Զրույցը հիմնականում ընթանում էր հայ ազգաբնակչության շուրջ: Պրն. Իոսելիանին ասաց, թե իրավիճակը գրեթե անկառավարելի է, իսկ Շեւարդնաձեն ուղղակի հայտարարեց. «Ցավոք սրտի, մենք չունենք լիարժեք պետություն, եւ շատ դժվար է տիրապետել իրադրությանը»:

Վեցօրյա այցելության ամենամեծ հաջողությունը թերեւս այն էր, որ եւ վրացական, եւ աբխազական իշխանությունները խոստացան հայազգի անձանց չզինվորագրել:

Վերադառնալով Հայաստան՝ պատվիրակությունը կատարած աշխատանքների մասին հաշվետվություն ներկայացրեց եւ հանդես եկավ առաջարկություններով: Մասնավորապես, առաջարկվեց հնարավորին չափ արագ Թբիլիսիում բացել Հայաստանի ներկայացուցչություն, [illegible]

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Դիմում Ղազախստանին եւ ԱՊՀ երկրներին՝ դիտորդներ ուղարկելու խնդրանքով

Այդ մասին երեկ հայտարարությամբ հանդես եկավ ՀՀ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Դավիթ Շահնազարյանը: Նա նշեց, որ թեեւ Ալմա-Արայի հուշագրի եւ Իջեւանի արձանագրության կատարման ընթացքի մեջ է, սակայն ութօրյա անընդմեջ հրետակոծումային բանակցությունները եւ տեղի ունեցած հանդիպումները հանգեցնում են այն եզրակացության, որ Ադրբեջանը վստահություն չունի Ղազախստանի եւ ԱՊՀ մյուս երկրների նկատմամբ եւ պատրաստակամություն չի հայտնում ընդունել ԵԱՀԽ դիտորդներին:

Դրանով Ադրբեջանն ակնհայտորեն հրաժարվում է որեւէ պատասխանատվությունից: Դեռ ավելին, հակառակ Էլչիբեյի 100 տոկոսանոց խոստումներին, սեպտեմբերի 1-ից սկսած գրանցվել են զինադադարի 84 խախտումներ (վերջինը սեպտեմբերի 8-ին, ժամը 22:45), ինչը վկայում է, որ Ադրբեջանը Հայաստանի հետ պետական սահմանի երկայնքով ռազմական գործողությունների կասեցման որեւէ լուրջ ցանկություն իրականում չունի:

Այդ պատճառով էլ Հայաստանը միակողմանիորեն, բացի Ղազախստանի հանրապետությունից, դիմում է նաեւ այլ երկրների ու միջազգային կազմակերպություններին՝ մեր հանրապետություն անհապաղ դիտորդներ ուղարկելու խնդրանքով: Ինչպես հաղորդեց պրն. Շահնազարյանը, դիմումներ կուղարկվեն Ռուսաստանին, Ուկրաինային, [illegible] եւ [illegible] երկրներին: Ղազախստանից դիտորդներ չեն սպասվում: Ըստ նախնական հաշվարկների, ամեն շրջանում կպահանջվի մեկ դիտորդ, բայց ԵԱՀԽ շրջանակներում խոսք էր գնում 60 եւ ավելի դիտորդների մասին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Սփյուռքահայ ուսուցիչների այցը Հայաստան

Սփյուռքահայ ուսուցիչների կատարելագործման խնդիրը Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի առաջնահերթ խնդիրներից է եղել տարիներ շարունակ։

Չնայած մեր հանրապետությունում տիրող տնտեսական ճգնաժամին, կոմիտեն չուզեց խախտել ավանդույթը, եւ 31-րդ անգամ որոշեց ուսուցիչներ հրավիրել ու, կատարելագործման ինստիտուտի հետ համագործակցելով, զբաղվել նրանց վերապատրաստման հարցերով։ Դիմեց կառավարությանը՝ ֆինանսավորելու։ Սակայն դրամախանը ստացվեց միայն հունիսի կեսերին։ Եվ չնայած դրան՝ ինստիտուտի տնօրինության հետ որոշեցին պատրաստել հեռագրեր ու հրավերներ ուղարկել ոչ միայն արտաքին, այլեւ ներքին սփյուռքի դպրոցներ։

Երբ ամեն ինչ պատրաստ էր, հայտնի դարձավ, որ ֆինանսավորումը եղել է չնչին, տրվել է մի սիմվոլիկ գումար, որը չէր կարող բավարարել անգամ մեկ կողմից ուղերթի տոմս գնելուն։ Երկու կազմակերպություններն էլ ընկան շատ ծանր վիճակի մեջ, քանզի վիզաներն արդեն պատրաստ էին, ուսուցիչները՝ ճամփորդական տրամադրության մեջ։ Սփյուռքի կոմիտեն ստիպված դիմեց անսովոր քայլի՝ որոշեց խնդրել, որպեսզի սփյուռքի ուսուցիչներն այս անգամ ներողամիտ գտնվեն եւ ֆինանսապես օգնեն իրենց, այսինքն՝ ճանապարհածախսի մի մասը վերցնեն իրենց վրա։ Հեշտ է ասել՝ «ճանապարհածախսի մի մասը»։ Այսօր, ինչքան որ դժվար է ապրում մեր ուսուցիչը, նույնքան էլ դժվար է ապրում սփյուռքի ուսուցիչը... Այնուամենայնիվ... 17 ուսուցիչ աշխարհի տարբեր ծայրերից...

Ես մասնակցեցի, այսպես ասած, ողջերթի հավաքին, որտեղ ելույթ ունեցան թե՛ ինստիտուտի, թե՛ Սփյուռքի հետ մշակութային կապի կոմիտեի պատասխանատու անձինք, որոնք ներկաներին հանգամանորեն բացատրեցին դասախոսությունների ընթացքում տեղ գտած թերությունների ծնող պատճառները եւ հույս հայտնեցին, որ հաջորդ տարի ավելի զգոն կգտնվեն ու ամեն կերպ կաշխատեն գոհ ձգել հեռուներից հայրենիք եկած մեր ուսուցիչներին։

Ես խնդրեցի Լիբանանից ժամանած ուսուցչուհի Սեդա Խաչյանին իր տպավորությունները կիսել

Սփյուռքահայ ուսուցիչներ նկարիչ Հակոբ Հակոբյանի արվեստանոցում

– Գիտեք, ավելի լավ կըլլա, երբ կկանչվի ուսուցիչներու խումբ մը, միօրինակ կըլլա։ Կամ մանկապարտեզի ուսուցիչներ ըլլան, կամ տարրական դպրոցի։ Որովհետեւ հայրենիքը կըլլա ժամադրավայր մը, եւ անշուշտ անոնք կուզեն հանդիպիլ իրենց մակարդակի ուսուցիչներու հետ, ծանոթանալ իրարու դաստիարակման ձեւերուն։ Օրինակ, ըսենք, ինծի կհետաքրքրե Իրանի գաղութի դպրոցներուն դաստիարակման համակարգը, եւ հանդիպած կհանդիպիմ գրականության կամ մանկապարտեզի ուսուցիչներու եւ չեմ կրնար անոնց հետ մտքերու փոխանակում ընել։ Հետո, կուզեի, որ կանխապես տեղյակ ըլլայի ծրագրին, որպեսզի հոն պատրաստվեի։ Եկա եւ չէի գիտեր, թե ինչո՞ւ կուգամ, ի՞նչն է նպատակը։ Անկեղծ ըսած, անակնկալի առջեւ գտնվեցա։ Դասախոսություն մը կար գրականության շուրջը, որն ինծի համար նորություն չէր։ Սակայն լավ էր, որ մտքերու փոխանակություն եղավ, ինչ որ շատ շահեկան էր։ Անշուշտ որոշ նյութեր կային, որոնք զիս չէին հետաքրքրեր, սակայն ստիպված ներկա կըլլայի։

– **Ի՞նչը կուզեիք, որ ըլլեր, ի՞նչը այս տարի չեղավ։**

– Այնպիսի տպավորություն էր, կարծեք դասախոսները չէին գիտեր, թե ինչ ոճի կարդային։

– **Ինչո՞ւ, նախօրոք նրանք ծրագիր չունեի՞ն։**

– Ընդհանրապես, հանկարծ ճիշտ հակառակը տեղի կունենար այն ծրագրի, որ մեզ կներկայացվեր։ Անոնք ավելի զիրենք հետաքրքրող թեմաներու շուրջ կխոսեին, ավելի շատ իրենց անձնական մտորումները կհրամցնեին։

Հետո, կուզեի, որ մասնավոր կարգադրություններ ըլլան մեր ճամփու ծախսերու ուղղությամբ։ Դուք տնտեսական ճգնաժամ կապրիք, լիբանանահայ ուսուցիչը նույնպես այդ վիճակի մեջ է։

Բեյրութից էր ժամանել նաեւ երիտասարդ ուսուցչուհի Պայծիկ Գալաջյանը, որը լսելով մեր զրույցը, իր կողմից ավելացրեց.

– Ես շնորհակալ եմ զույգ կազմակերպություններեն ալ, որ կրցան այս նեղ պայմաններուն մեզ հրավիրել, որ աշխարհի տարբեր մասերեն գանք, հանդիպինք, ծանոթանանք։ Ճիշտ է, ծրագիրը միայն 50 տոկոսով էր գոհացուցիչ, սակայն մենք դարձյալ շնորհակալ ենք։

Կմաղթեմ, որ առաջիկա տարիներին այս միջոցառումն ավելի կազմակերպված ըլլա եւ նախապես ծրագիր ունենա, թե մենք ինչ թեմաներու շուրջ դասախոսություններ պիտի լսենք։ Կմաղթեմ, որ մեզ հրավիրած երկու կազմակերպություններու միջեւ ամուր կամուրջ մը ըլլա, որ մենք հոգեպես հանգիստ վիճակի մեջ զգանք, եւ այն տագնապները, որ ունեցանք ներքին բախումներու պատճառով, հաջորդ տարիներուն չըլլան։ Այնուամենայնիվ, երախտագիտության զգացումով կվերադառնամ։

... «Երթաք բարի» մաղթանքներից հետո ինստիտուտի փոխտնօրեն Նորա Բախշյանը հայտարարեց, որ իրենք պատրաստել են անկետաներ, որտեղ նշված են բոլոր դասախոսությունները ու դասախոսների անունները, եւ խնդրեց ուսուցիչներին այդ անկետաներում նշանակել իրենց գնահատականները, որպեսզի հաջորդ տարի դասախոսություն կազմակերպելիս եւ դասախոս հրավիրելիս ճիշտ կողմնորոշվեն։

Այսօր ուշ է խոսելը Սփյուռքի հետ մշակութային կապի կոմիտեի եւ ուսուցիչների կատարելագործման ինստիտուտի համատեղ ջանքերով կազմակերպված հայրենաճանաչման այդ միջոցառման ընթացքում տեղ գտած լուրջ թերությունների մասին, որոնք ունեցել են եւ սուբյեկտիվ, եւ օբյեկտիվ պատճառներ։ Կարեւորը երեւույթն է, որ չնայած ամեն տեսակի խոչընդոտներին, 30-ամյա ավանդույթը չփլուզվեց, եւ սփյուռքի ուսուցչի կապը հայրենիքի հետ չկտրվեց։

ԼԵՅԼԻ ԴՇԽՈՅԱՆ

Բուռն իրարանցում Երեւանի քաղխորհրդում

Քաղխորհրդի գործկոմում երեկ իրարանցում էր։ Նախապես ծրագրված փոփոխությունները, որ պայմանավորված էին քաղխորհրդի նախագահի տեղակալ Սամվել Մալխասյանի աշխատանքից ազատվելու հետ, հետաձգվում են։ Մի շարք բաժիններում տիրող ճամփորդական տրամադրությունը կտրուկ փոփոխության է ենթարկվել։ Ազատված սենյակները, տեղափոխված գույքը, անջատված հեռախոսները բերվել են ելման դրության։ Տեղաշարժը կապված է Ս. Մալխասյանի քաղխորհուրդ վերադարձի հետ։ Երկու օր առաջ քաղխորհրդի նստաշրջանը չի հաստատել նախագահի որոշումը՝ Մալխասյանին սեփական դիմումի համաձայն աշխատանքից ազատելու մասին։ Երկար եւ ոչ խորհրդարանական քննարկումների արդյունքում պրն. Մալխասյանը, հուրախություն գործկոմի աշխատակիցների մի մասի եւ ի ցավ այլոց, վերադառնում է։

Ա. Օ.

ՄԻ ՆԱՄԱԿԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Մեր փոստում գնալով ավելանում է այն նամակների թիվը, որոնցում կարմիր թելի պես ձգվում են մաֆիայի, անպատժելիության եւ ստվերային այլեւայլ երեւույթների հարցերը։ Մարդիկ անհանգստացած, չունենալով բացելու դուռ, դիմում են մամուլի օգնությանը։

Վանաձորի Բանյայի փողոցի թիվ 10 շենքի բնակիչ Ռաֆիկ Աղաբեկյանը, վրդովված այդ ամենով, բերելով մի շարք փաստեր, մասնավորապես գրել էր.

«Երեւանից Վանաձոր վերադարձող լեփ-լեցուն ավտոբուսի վարորդը ճանապարհին վերցրեց եւս 17 հոգի, որոնք ոտքի վրա անցնելով ողջ ճանապարհը՝ վճարեցին 80-ական ռուբլի։ Երբ հաշվեցի՝ մեր ուղերթում վարորդը գրպանեց 1360 ռուբլի՝ իմ մեկ ամսվա աշխատավարձը։

Երբ խոսում ես, բոլոր ղեկավարները անգիր արած մի պատասխան ունեն՝ «պատերազմ է... շրջափակում... բենզին չկա...»։ Ստացվում է այնպես, որ վարորդի համար այդ երեք գործոնները կարեւորվում են, իսկ ուղեւորի համար՝ ո՞չ։ Պարզապես կան մարդիկ, ովքեր պղտոր ջրում ձուկ են որսում»։

Ցավոք, նամակագրի հետ չհամաձայնվել՝ չենք կարող։ Սակայն ընդհանրացնել նույնպես։ Երբ հետաքրքրվեցինք «Հայավտոկայան» ձեռնարկությունում, պարզվեց, որ միայն վերջին տարում մեկ տասնյակից ավելի վարորդներ են պատժվել «ձախ» ուղեւորներ տեղափոխելու համար, ընդհուպ մինչեւ հեռացում։

Այստեղ տեղի է ունենում մի հետաքրքիր երեւույթ։ Ուղեւորը փոխանակ 20–25 ռուբլի ծախսելով ավտոկայան գնալու՝ իրեն հարմար կետում կանգնեցնում է ավտոբուսը եւ, թեկուզ ոտքի վրա, հասնում իր ցանկացած վայրը։ Խնայում է թե՛ տաքսուն տրվող գումարը, թե՛... Ասենք, որ վարորդը պետական ուղեվարձից մինչեւ 10 ռուբլի պակաս է վերցնում ուղեւորից։ Այնպես, որ այս դեպքում միայն վարորդին մեղադրելը այնքան էլ տեղին չի լինի։ Չնայած նրան խրախուսել չի տրված ճանապարհներից ուղեւոր վերցնել՝ նա դա անում է, այսպես ասած՝ մարդասիրությունից դրդված. «Բա մեղք չի՞, մարդը արեւի, անձրեւի տակ կանգնել, ավտոբուսի է սպասում, չվերցնե՞մ, հայ չե՞մ...»։

Սա երեւույթ է, որի դեմ պայքարել, այսօր գոնե, առաջարկել չենք համարձակվում, քանզի վարորդ-ուղեւոր հարաբերությունը մի շաղկապված շղթա է, որի արանքներում արդար եւ անարդար երեւույթներ ծնող շատ ու շատ գործոններ կան։

Լ. Դ.

«Արդյոք ովքե՞ր» էին

Վերջերս Ստեփանակերտում իմացա, թե Մարտակերտի կռիվներում զոհվել է ընկերներիցս մեկը։ Պարզվեց, որ փախստական դարձած նրա ծնողներն էլ ծվարել են քաղաքի հյուրանոցում։ Գաղթականության ալիքը հյուրանոցի միջանցքներն անգամ վերածել է անմիջնորմ սենյակների, որոնք իրարից բաժանվում են հատակին փռված ներքնակներով եւ կարպետներով։ Մինչ հյուրանոցի միջանցքում որոնում էի նրանց՝ ցավակցելու եւ գոնե մի քանի ռոպեով կիսելու իրենց վիշտը, մնացած ժողովրդի հետ անակնկալ ցնցվեցի երգ հիշեցնող աղմուկից։ Պարզվեց, որ հյուրանոցի, իհարկե, ոչ երբեք հարկերի միջանցքներում, այլ հինից մնացած լավագույն սենյակներից մեկում իր տղերքի հետ հանգրվանել էր հայոց աշխարհում վերջին տարիներին անսպասելիորեն հայտնըված բազում քեռիներից ու «բասյաներից» մեկը։ Նոր խնջույքից հետո բավականին բարձրացել էր նրանց ընդհանուր մարտական տրամադրությունը, եւ նրանք լի էին վճռականությամբ՝ հասնել մինչեւ Գետաշեն։ Ցանկանալով համապատասխան ոգի ներարկել նաեւ շարունակ իրենց տների կորուստը ողբացող եւ կարոտից տանջվող փախստականներին, տղերքը սկսել էին երգել։ Բայց քանի որ սոված-ների առջեւ երգում էին հագած-կապած կուշտերը, երգը ապրեցնելու փոխարեն հուսալքում էր։ Բավականին հետաքրքիր էր տեսնել, թե տարբեր տարիքի փախստականներն ինչպես արձագանքեցին իրենց ոգու բարձրացմանն ուղղված «Արդյոք ովքերին»։ Ամեն անգամ, երբ օդը ճեղքվում էր նրանց «հե՜յ»-ից, ծերունիները վերմակներով, կողքերին դարսված իրենց հագուստներով ծածկում էին ականջները, որ կարողանան քնել «հայրենասիրական» այս աղմուկի մեջ։ Կանայք էլ, վախենալով նրանց այս պոռթկումից, ապահովության համար եղած շորերով էլի մի քանի շերտ ավելացնելով, ծածկում էին հատակին պառկած աղջիկներին, որ վերջիններս հանկարծ երգողների ուշադրությունը չգրավեն։ Ի տարբերություն այս «հե՜յ»-ից մի կերպ խուսափել փորձող մեծերի, այն բուռն ոգեւորություն էր առաջացրել երեխաների շրջանում։ Երրորդ հարկի միջանցքի ծայրում հավաքված, նրանք քննարկում էին, թե երգելուց հետո «կտրիճները» կվերադառնա՞ն սենյակ՝ շարունակելու կերուխումը, թե՞ կգնան։ Գնալու դեպքում էլ հնարավոր էր համարվում մի քանի տարբերակ. իրենց հետ կտանե՞ն մնացած ուտելիքը, թե՞ կթողնեն։ Թողնելու դեպքում էլ առաջանում էր հաջորդ հարցը՝ դրանք աշխատողները կհավաքե՞ն, թե՞ կմնար, ու իրենք կարող են սենյակ մտնել եւ ուտել։

Մինչ ծերերը արդեն ականջները խցանած հասցրել էին քնել, կանայք՝ ծածկել աղջիկներին, իսկ երեխաները ավարտել բոլոր տարբերակների ծանրակշիռ քննարկումը, երգին զուգահեռ արցախյան երկնքից հյուրանոցի փշրված ապակիներից ներս միջանցքները սկսեց տարածվել Су-երի վնգզոցը, որին հաջորդեց օդային տագնապի շչակը, եւ առջեւից փախչող տղերքի առաջնորդությամբ ժողովուրդը խուճապահար փախավ հյուրանոցից։ Ընդհանուր խառնաշփոթի մեջ անակնկալ կերպով գտա ընկերոջս ծնողներին։ Տագնապն անցնելուց հետո սկսեցինք զրուցել դրսում, եւ այդպես էլ չիմացա, թե մնացած ուտելիքն ովքեր կերան՝ հյուրանոցի աշխատողնե՞րը, փախստականների երեխանե՞րը, եւ թե «Արդյոք ովքեր»-ը ո՞ւր մնաց։ Բայց մի բան պարզ էր՝ ոչ ճակատ, թեեւ Երեւանում հայրենասեր օրիորդների եւ տիկնանց միջավայրում կպատմեն՝ ինչպես խփեցին, մտան, վառեցին, ջարդեցին, դուրս եկան, էլի մտան ու... այսպես շարունակ։

Իսկ դիրքերում այս ամենին անհաղորդ ու անտարբեր արցախցի տղաներն են՝ զենքը ձեռքներին, եւ Մայր երկրից նրանց օգնության եկած իրենց եղբայրները։ Անանուն են նրանք եւ պատմության մեջ կմնան հավաքական մեկ անվամբ՝ հայ ազատամարտիկներ։ Նրանց դուք երբեք չեք հանդիպի Ստեփանակերտի ու Երեւանի կենտրոններում զինվորական համազգեստներով՝ շրջապատված հիացմունքից նվաղող աչքերով։ Նրանցը կիսամաշ ու պատառոտված քողարկիչ համազգեստներն են ու իրենց հոգնած ու տանջված հայացքը։ Այդ հայացքին կարելի է հանդիպել միայն գրքերում եւ լրագրերում՝ սեւ շրջանակների մեջ առնված լուսանկարներում։

Քանի դեռ չունենք հստակ բանակային կառուցվածքներ՝ համապատասխան զինվորական կարգապահությամբ, երգը չի դառնա ոգի պարգեւող ներքին էություն, այլ Ստեփանակերտից Երեւան կծառայի լոկ կերածը մարսելուն՝ վարկաբեկելով անգամ մեր հայրենիքի ինքնապաշտպանության սրբազան գաղափարը։

ՎԱՐԴԱՆ ԴԵՎՐԻԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Թղթակցութիւն Ժնեւից

Օգոստոսի կեսերին ՄԱԿ-ի Ժնեւի կենտրոնատեղիում կայացավ Մարդու իրավունքների ենթահանձնախմբի 44-րդ նստաշրջանը, մասնակցությամբ շուրջ 40 անդամ երկրների եւ միջազգային ու կառավարական մի շարք կազմակերպությունների: Նստաշրջանում խորությամբ արծարծվեցին նաեւ ազգերի ինքնորոշման իրավունքի եւ, ընդհանրապես, Լեռնային Ղարաբաղի հարցերը: Դժբախտաբար, սակայն, նստաշրջանում Հայաստանը բացակայ էր միջազգային այդ կարեւոր ֆորումում, իսկ ոչ կառավարական համաժամանակ ներկայացած երեք հայերը չէին կարող հակակշռել Ադրբեջանի ներկայությունը:

վերաստնուրիւնը կրնար ներհակ անդրադարձ ունենալ եւ բռնարարել մարդկային իրաւունքները: Յիշատակութեան արժանի էր Նախկին Խորհրդային Միութեան մաս կազմող «հարցական» դեսութեանց դարձած, որոնց երես-ազգայնականութիւնը ըստ իրենց շատ մեծամասնութեան ... Անկա երես-ազգայնականութիւնը բաղառեց որդեւ փաշիզմի սարբեր:

Բոլորովին հակադիր ուղղութեամբ վրայ կը գտնուէր ժողովուրդներու ազատագրութեան եւ իրաւունքներու միջազգային լիգան: Վերջինը իր ընդհանուր քարտուղարին բերնով շեշտեց ժողովուրդներու անկեղծի ինքնորոշման իրաւունքը: Ընդհանուր քարտուղարը (Վերժա Գրաֆ) աւելցուց, թէ շատ մը ազգային ազատագրութեան մարտիկներ կը ներկայացուին որպէս «ահաբեկիչներ» կենոոս հարցերը գնահատուին մարդկային իրաւանց կեդրոնին ու նաեւ ոչ կառավարական կազմակերպութիւններու օգնութեամբ:

Թիւ 14 օրակարգին կապակցութեամբ երկու հայեր ելոյթ ունեցան, առաջինը Ժան-Ժակ Քրեաշարեան հանդէս եկաւ «Ժողովուրդներու մէջ բարեկամութեան եւ ցեղային խտրականութեան դէմ շարժում»ին (ոչ կառավարական կազմակերպութիւն մը) անունով: Բանախօսը մանրամասնօրէն բացատրեց խաղաղական բնակիչներու ... ցեղային խտրականութեան դաժանութեան մէջ:

Նոյն ուղղութեամբ յենեցեցաւ Հայր Պալեան (ՀՅԴ), որ ելոյթ ունեցաւ Մարդկային իրաւանց պաշտպաններու անունով: Ան իր ճառին մէջ զարգացուց 4 գլխաւոր կէտեր, որոնք յառաջ եկած են -կան Դաշնութեան կողմէ մասնագէտ Չեռնիշենկոն ... Ղարաբաղի բախումներուն միջեւ: Ան համաձայն էր Աշխին այն տեսակէտին, թէ սահմաններու փոփոխութիւնը մէջ է ... խտրական ... պատմական ... եւ ինքնորոշման պահանջներուն միջեւ:

Ասրպէյճանի ներկայացուցիչ Զեյնալ Մոլլազադէն իր վրդովմունքը յայտնեց ... նիշենկոյին, որ ճիշդ կերպով բաղդատած էր Ղարաբաղի կացութիւնը նախկին Հարաւսլաւիայի հետ, որովհետեւ, ըստ իրեն, համերայայս մէկ անբաժանելի մասը. բ. դեսութիւններ եւ միջազգային կազմակերպութիւններ ոչ միայն օրինական դատապարտութիւն ունին չհանաչելու Ղարաբաղի ինքնորոշման իրաւունքին, այլ նաեւ պարտաւոր են նպաստելու, որ այդ իրաւունքը ի գործ դրուի. գ. միջազգային համայնքը պէտք է ճանչնայ Ղարաբաղի ժողովուրդին ինքնապաշտպանութեան իրաւունքը եւ պէտք է սատարէ կարելի միջոցներով. դ. միջազգային համայնքը պէտք է դադրեցնէ կռիւներու անմիջական դադարեցումը եւ ասրպէյճանական նախայարձակներու հեռացումը Ղարաբաղի եւ Հայաստանի սահմաններէն, ե. Ասրպէյճանին զինուորական օգնութիւն տուող բոլոր երկիրներէն պէտք է պահանջել, որ վերջ տան անոր եւ թէ անոնց այդ արարքը դիտի վտանգէ խնդրոյ առարկայ երկիրներու միջազգային վարկը:

Միշտ դառնանալով եւ դաստաս հակադարձելով Ասրպէյճանի պատուիրակը նոյն նիստին ուզեց լուսաբանել իր կառավարութեան դիրքը Ղարաբաղի նկատմամբ, թէ իր Ասրպէյճանի կառավարութիւնը հայերուն շնորհած է տարածքային, վարչական եւ մշակութային ինքնավարութիւն: «Ժողովուրդներու եւ ցեղերու միջեւ եղբայրական միութիւնը» ինչպէ՞ս կրնար այսպիսի անհիմն ամբաստանութիւններով վարկաբեկել Ասրպէյճանի կառավարութիւնը: Մոլլազադէն շատ կը զղջար 1990 թ. յունուարի Բաքուի դէպքերուն համար, բայց կ'ուզէր շեշտել, թէ այդ դէպքերը կազմակերպուած էին ՊԱԿ-ի կողմէ մանրագործելու համար երկրի դեմոկրատական ընդդիմութիւնը: Յաւալի էր հաստատել, ըստ ան, որ ոչ մէկ ձայն բարձրացած էր դատապարտելու համար ազերիներու դէմ Հայաստանի մէջ դասահած թշնամական արարքները:

Թշնամական կամ ոչ, Ասրպէյճանի պատուիրակին կոյրերը ճըշմարտութեան, արդարութեան եւ օրինականութեան դիտակին սակ, երբ չպատահեցին անոր դիւանագիտական մեծ յաղթանակ մը, զոնէ ընդգծեցին Հայաստանի կողմէ դեսական մասնակցութեամբ եւ իրաւասութիւններով պատուիրակի մը ներկայութեան անհրաժեշտութիւնը:

ՅԱԿՈԲ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
Մեր յատ. թղթակից
Ժնեւ

Ղարաբաղի կնճիռը օրակարգի հարց

ՄԱԿ-ի մարդու իրաւանց ենթայանձնախումբի նիստին

Ընդգծուեցաւ պաշտօնական Հայաստանի բացակայութիւնը

ՄԱԿ-ի Մարդու իրաւանց ենթայանձնախումբը իր 44-րդ նըստաշրջանին, օգոստոս ամսուն մէջ, ... վիճաբանութիւններու բասր ... անդիսացաւ, երբ օրակարգի թիւ ... եւ 14 հարցերու ընթացքին քննութեան առարկայ դարձան մարդու իրաւանց այլատեսակ բռնաբարումները: Ենթայանձնախումբի շատ ... մասնագէտներ, ինչպէս նաեւ ոչ ... կառավարական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ հանդէս եկան պաշտպանելով այն տեսակէտը, թէ խաղաղութիւնը գլխաւոր երաշխիքն է մարդկային իրաւունքները լաւագոյնս պաշտպանելու համար: Կարգ մը մասնագէտներ եւ ... ունեցան զիրենք շահագրգռող ... միջազգային հրատապ հարցերու ... որոնց մէջ առաջին կարգի ... կը գտնուէին հետեւեալ կրնճ... հարցերը՝ Հարաւսլաւիոյ մէջ ... մարդկային իրաւանց բռնաբարում... ... քուրտական իշխանութեանց ... կիրարկուած ճնշումի եւ բըռ... ... բռնակալութիւնը ... փոքրամասնութեանց դէմ եւ ... Ղարաբաղի իրաւարձութիւններն ... ինքնորոշման իրաւունքը:

... ելոյթ ունեցողներուն մէջ առա... ջութակի դերը ստանձներ էր ... Այդէ նորվեգացին՝ 44-րդ ... նստաշրջանի նախագահը, ըստ ... թիւ 14 օրակարգը՝ Միջազգա... խաղաղութիւնն ու ապահովու... ... հիմնական նախապայման ... դու իրաւունքներու յարգումին ... իրաւունքին, ժամանա... ... էր, նկատի առնելով երկ... ... բազմաթիւ կէտերու վրայ ... ունեցող աշխարհաքաղաքա... զարգացումներն ու փոփոխու... ները: Այդէն ընդգծեց երկրի ... ային ամբողջականութիւնը ... խաղաղութեան ազդակ, ... աշացնելով որ սահմաններու

եւ «ապազակներ» այնքան ատեն որ անոնք չեն հասած իրենց ազատագրական նպատակներուն: Իր օրինակները առնելով Թուրքիայէն, անիկա հաստատեց, թէ քուրտերը իրենց քաղաքական դիմագիծը պահելու մտահոգութեամբ վերջերս մշակութային ազատութիւն ընծայեցին քուրդ ժողովուրդին: Սակայն, հակառակ այդ օրէնքին տրամադրութեանց, 98 քուրդեր ձերբակալուեցան ամուսնական խրախճանքի մը առթիւ քրդերէն երգելու ամբաստանութեամբ, իսկ 22 մայիսին, Աղանայի Գյունդողդու թաղամասին մէջ, 30 հոգի ձերբակալուեցան խրախճանքի մը առթիւ քրդական ազգային տարազ հագած ըլլալու յանցանքով: Համայն աշխարհին ծանօթ է Նեւրուզի տօնախմբութեան ընթացքին պատահածը, երբ հակառակ պաշտօնական արտօնութեան, Սըռնաքի մէջ սպաննեցին 500 հոգի, ձերբակալեցին 2000 եւ բանտարկեցին 1500 հոգի:

Ոչ ոք չի կրնար ուրանալ, թէ ազգային ազատագրութիւնն ու խաղաղութիւնը կը նոյնանան ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքով:

Նստաշրջանը կը շարունակուի, զանազան տեսանկիւններէ դիտուած կարծիքներ կը տրուին բազմաթիւ ճառախօսներու կողմէ մարդկային իրաւանց խախտումներու մասին, աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ:

Ռընէ Վադլօ (Համաշխարհային դաշնակցային շարժում) կը խորհի, որ եթէ դէպքերը կարելի ըլլար կանխել ճիշդ ժամանակին, կացութիւնը այնքան չէր վատթարանար Լեռնային Ղարաբաղի եւ նախկին Խորհրդային Միութեան այլ հանրապետութիւններուն մէջ: Այս բարդ իրադրութիւնը կը դահանջէ, որ Խորհրդային Միութեան քայքայումով եւ որոնք սերտօրէն կ'առնչուին մարդկային իրաւունքներուն՝ ա. ազգային հակամարտութիւններու բազմացում, բ. ժողովրդավարական հիմնարկներու բացակայութիւնը՝ երաշխաւորելու համար մարդկային իրաւունքները եւ հիմնական ազատութիւնները, գ. շրջակայ միջավայրի խնդիրներ, դ. ընկերա-տնտեսական աղէտալի կացութիւն մը, որ յիշեցնել կու տայ 1917-ի յեղափոխութեան նախօրեակը: Վերոյիշեալ կէտերը սերտօրէն կապուած են իրարու եւ կրնան վտանգել միջազգային խաղաղութիւնը: Ղարաբաղը սառցալեռան գագաթնակէտն է, անիկա ջուրին երեսը կ'ելլէր իրեւ արդիւնք կամայականօրէն որոշուած սահմաններու: ՄԱԿ-ի իրաւանց յանձնախումբը կրնայ իր մասնագիտական նպաստը բերել կանխելու համար Ղարաբաղի օրինակով ազգային բախումները:

Հայաստանը բացակայ էր նիստին, իսկ Ասրպէյճանը բարձրերու աջակցութեամբ դեսական հովանաւորութիւն վայելելով ներկայացուցիչ մը ղրկած էր, եւ ինչպէս ակընկալելի էր, վերջինը իր ելոյթին մէջ ուզեց փաստել, թէ մարդկային իրաւանց բռնաբարումները Հայաստանի եւ Ասրպէյճանի միջեւ արդիւնքն են Հայաստանի ծաւալողական քաղաքականութեան: Հայաստանի եւ Ասրպէյճանի մէջ ազերիները ջարդուած են, դատանդ առնուած եւ անոնց տուները քանդուած են: Խորհրդային Միութեան քայքայումէն ի վեր ազերի ժողովուրդը դուրս շպրտուած է իր բնակավայրերէն: Հայաստան բռնի կերպով գրաւած է ասրպէյճանական հողը եւ կը վարէ «ազգային փոքրամասնութիւնները մաքրագործելու» քաղաքականութիւն: Ռուսաստանի մէջ հայերը ազգային մաքրագործումներու քաղաքականութիւն մը կը գործադրէին Ղարաբաղի մէջ ի նպաստ հայերու եւ ի վնաս ասրպէյճանցիներու: Չեռնիշենկոն պատասխան ելոյթով յայտարարեց, թէ ինք նպատակ չունէր Ասրպէյճանի հողային ամբողջականութիւնը պաշտպանելու, այլ կ'ուզէր ընդգծել, թէ զոյգ մարդկային տեսանկիւնէ դիտած զոհեր կային երկու կողմերու մօտ: Ինչ կը վերաբերի ընդհանրապէս բռնական դիմադրութեան, Չեռնիշենկոն շատ զարմանալի գտաւ, որ Թուրքիան շատ մտահոգ էր Բոսնիա-Հերցեգովինայով եւ Ղարաբաղի կացութեամբ, բայց ոչ քրդական հարցով:

Օգոստոս 17-ին Ռոբերտօ Մալխասեան (Արժանթին) խօսք առաւ «Ժողովուրդներու եւ ցեղերու միջեւ եղբայրական միութիւն» ոչ կառավարական կազմակերպութեան անունով եւ ներկաներու ուշադրութիւնը հրաւիրեց Ղարաբաղի մէջ մարդկային իրաւանց ընդհանրացած բռնաբարումներու վրայ: Ան իր ելոյթը ամփոփեց հետեւեալ 5 կէտերու մէջ՝ ա. թէ միջազգային համայնքը Ղարաբաղի հարցը պէտք է նկատէ միջազգային օրէնքի

ՀՀ ԳԽ պատգամավորական ընտրությունների մասին օրենքը ինքնահակասական է

1990 թ. փետրվարի 13-ին ընդուն... «ՀԽՍՀ ժողովրդական դեպու... ների ընտրությունների մասին օ...ը», որի միջոցով 1990 թ. ձեւա...ել եւ շարունակաբար համալր... է ՀՀ օրենսդիր գերագույն իշ...ությունը:

...ակայն օրենքի 48-րդ հոդվածի ...ությունները չկայացած են հա...մ, եթե դրանց մասնակցել են ...ների ցուցակի մեջ մտցված ...ների կեսից պակասը» ձեւա...ը ոչ միայն հակասում է հոդ...ին, այլեւ նույն օրենքի առա... հոդվածին, որում ասված է. ...ությունները անցկացվում են ...ական իրավունքի ազատ իրակա...ման հիման վրա»:

...ասորեն 48-րդ հոդվածի այդ ...անքը պարտադրում է ընտրողին մասնակցել ընտրություններին, սակայն, եթե կա պարտադրանք, պետք է լինի նաեւ հարկադրանք: Հակառակ դեպքում օրենքը լիարժեք չի գործի:

Ցավոք, առ այսօր, թե կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը, թե ՀՀ արդարադատության նախարարությունը եւ վերջապես Գերագույն խորհուրդը չեն ուզում անդրադառնալ այս խնդրին՝ գտնելով, որ եթե պատգամավորների մեծ մասն ընտրվել է մի օրենքով, ապա մյուսները եւս պետք է ենթարկվեն այդ կանոններին:

Բայց չէ՞ որ ժամանակները փոխվել են եւ ընտրողների նախկին ակտիվությունը չկա: Հիմնականում այս հանգամանքը հաշվի առնելով էր, որ ՀՀ նախագահի ընտրությունների մասին օրենքում ընտրողների՝ ընտրությունների մասնակցելու պարտադրանքի մասը հանվեց առաջարկված նախագծից:

Ստեղծված հակասական վիճակից դուրս գալու համար առաջարկում եմ.

1. Հոդված 48-ի չորրորդ պարբերությունից հանել «... եթե դրանց մասնակցել է ընտրողների ցուցակների մեջ մտցված ընտրողների կեսից պակասը, ինչպես նաեւ...» բառերը, մնացյալը թողնել այնպես, ինչպես տեքստում է:

2. Հոդված 52-ի երրորդ՝ «Կրկնական քվեարկությունը չկայացած է համարվում, եթե դրան մասնակցել է ընտրողների ցուցակների մեջ մտցված ընտրողների կեսից պակասը» պարբերությունն ամբողջությամբ հանել, մնացյալը թողնել անփոփոխ:

3. Հոդված 53-ի վերջին պարբերությունը՝ «Նորից քվեարկվել չեն կարող այն անձինք, ովքեր ընդհանուր ընտրություններում չեն հավաքել անհրաժեշտ քանակով ձայներ»:

ՍԻՄՈՆ ՇԱՀԱԶԻԶՅԱՆ

Հումանիտար Տեխնոլոգիաների ՀայՀամակարգիչ կենտրոնը

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է **PC VOX**
Ձայն-Լուռ սարք
IBM AT եւ համատեղելի համակարգիչների համար

Նախատեսված է
համակարգիչով ձայնի գրանցման, վերարտադրման, անալիզի եւ սինթեզի համար:
Կիրառվում է
... եւ այլ ծրագրերում ու համակարգերում:
Ապահովում է
ձայնի բարձր որակ եւ ...,
ձայնի ... գրանցում եւ վերարտադրում,
համակարգչի ... ձայնային ֆայլերի եւ սիգնալների ... գրանցում եւ վերարտադրում:
Տեխնիկական տվյալներ.
ձայնի սարքեր	- խոսափող եւ ձայնարկիչ
գրանցման հաճախականություն	- 10/20 KHz (ծրագրավորվող Ս)
ձայնի ...	- 8 Bit
ձայնի ...	- 8 ... (ծրագրավորվող Ս)
ելքի ...	- 2.0W 8 Ohm ...

Ծրագրային ապահովում.
համակարգիչVOX սարքի ... ծրագիր SYS եւ COM ...
TURBO PASCAL 6.0 համակարգով PC VOX սարքը ծրագրավորելու ...
PC VOX սարքի ծրագրավորման օրինակներ,
...
Առավելություններ ...
...
Տրամադրվող հավաքածու.
PC VOX սարքը ... IBM AT ...
Գները.
I ...	- 15000 ռուբլի
II-ից 100 ...	- 12000 ռուբլի ...
101 ...	- 10000 ռուբլի ...

Դիմել.
375002 Երեւան, ... 26, ... Հեռախոս 53-4860, 53-8173

Ռուսաստանի հայրենասիրական ուժերն ընդդեմ Ելցինի, հանուն ամբողջական Ռուսաստանի

Ժողովրդի համընդհանուր դժգոհության հետ ռուսական ընդդիմադիրները գնալով ուժեղանում են

Այսօր .ստիպված ենք ցավով նշել, որ Ռուսաստանի նոր կառավարությունը նախկին վարչակարգից ժառանգել է ընդդիմության նկատմամբ պարբոլոգիկ հակակրանքը: Չնայած հայտնի բան է, թե հասարակության բնականոն զարգացման համար անհրաժեշտ է տարազան քաղաքական ուժերի գոյությունը, որոնք հաճախ նույնիսկ հանդես են գալիս իրար դեմ: Սիրես թե չսիրես, դրանք կան, եւ դրանց պայմանականորեն կարելի է բաժանել երկու հիմնական հոսանքի՝ նրանք, որոնք ինչպես եւ մեկ տարի առաջ պաշտպանում էին ելցինյան կառավարությունը եւ հանդես գալիս հանուն տնտեսական արմատական բարեփոխումների՝ նույնիսկ ժողովրդի մեծ մասի աղքատացման գնով, եւ նրանք, որոնք չեն ցանկանում կուրորեն հնազանդվել արեւմտյան տերությունների եւ միջազգային վալյուտային հիմնադրամի բոլոր հրահանգներին, ովքեր Ռուսիայի համար յուրահատուկ ուղի են տեսնում: Այս ուժերի դասավորությունից է մեծ մասամբ կախված Ռուսաստանի ապագան:

Ելցինի կողմնակիցների թիվն այս տարվա ընթացքում կտրուկ նվազեց: Ընդդիմության շարքերն անցան նախագահի եւ դեմոկրատական Ռուսաստանի հայտնի կողմնակիցներ, մարզիկ եւ հրապարակախոս Յուրի Վլասովը, կինոբեմադրիչ Ստանիսլավ Գովորուխինը, Ռուսաստանյան ժողովրդական հավաքի վարչության ներկայիս նախագահ Վիկտոր Ակսյուչիցը: Ժամանակին սրանք եռանդով հանդես էին գալիս Ելցինին Ռուսաստանյան Դաշնության նախագահի պաշտոնում ընտրելու կողմ, սակայն կամաց-կամաց գիտակցեցին իրենց ընտրության սխալը եւ Ռուսաստանի ներկայիս ղեկավարությանը բացահայտորեն մեղադրեցին ազգային շահերի դավաճանության մեջ:

Յուրի Վլասովն այս տարվա հունիսի 11-ին «Պրավդա»-ում տպագրված իր *«Եւ արբեր մեզ չեն դատապարտի»* հոդվածում վճռականորեն հայտարարում է. *«Ժողովրդավարների վարչակարգը, ներխելով եւ թունավորելով շուրջբոլորն ամեն ինչ կաշառակերությամբ եւ բացահայտ թալանով, ճանապարհ է բացում ամբողջատիրության առաջ: Մարդիկ հասել են հուսահատության եւ զայրույթի վերջնակետին»*: Կառավարության կողմից անցկացվող բարեփոխումները նա այսպես է բնորոշում. *«Այն բարեփոխումները, որոնք քայքայում են պետությունը՝ հասցնելով նրան աղքատության աստիճանի, ոչնչացնում ժողովրդին, մի բառով են արտահայտվում՝ ոճիր»*: *«Ռուս ժողովուրդը եւ նրա եղբայր ժողովուրդները*, շարունակում է նա, *ամենախիստական ծեծի են ենթարկվում կարիքի միջոցով, նրա շահերը մոռացվում են, նրա մշակույթն արհամարհվում, նրա ապրելակերպի բոլոր դրսեւորումների վրա լկտի հարձակումներ գործվում»*: Այստեղից Վլասովը հանգում է հետեւյալ եզրակացությանը. *«Ժողովրդավարության ուղին կործանարար է Ռուսաստանի համար, որից առանց այդ էլ բան չի մնացել: Անհրաժեշտ է սեփական անկախ ուղին: Այն կարող են առաջարկել միմիայն պետականները, ուրիշ ոչ ոք»*: «Պետականներ» է Յուրի Վլասովը համարում այն քաղաքագետներին, որոնց համար Ռուսաստանի շահերն առաջնահերթ են, որոնց համար «հայրենիք» բառը վերացական հասկացություն չէ, այլ ժողովուրդն ինքը:

Այս տեսակետը բաժանում է նաեւ մի այլ քաղաքական առաջնորդ՝ Վիկտոր Ակսյուչիցը, որ ղեկավարում է Ռուսական ժողովրդական հավաքը: Նա կարծում է, որ *«հոգեւոր, տնտեսական եւ քաղաքական ճգնաժամը հաղթահարել եւ աղետը կանխել անհնարին է առանց ռուսական պետականության պահպանման ու վերածննդի, քանզի պետությունը մեր գոյության պայմանն է»*. *«Ընդ որում*, գտնում է Վիկտոր Ակսյուչիցը, *Խ. Միությունը ռուսական պետականության վրա կոմունիստական վարչակարգի մակաբուծության պտուղն է: Կարիք չկա վերակենդանացնել ԽՍՀՄ-ը: Մենք պետք է վերաստեղծենք ռուսական պետությունը նրա պատմական սահմաններում»*:

Այդ խնդիրն իրականացնելու համար, հայրենասիրական շարժման շատ ներկայացուցիչների կար-

ծիքով, հարկավոր է սկսել հրաժարական տալ նախագահ Ելցինին, որի քաղաքականությունը երկիրը տանում է դեպի կործանում: Դրանից հետո պետք է սկսվի նոր փուլ. Ռուսաստանի վերածնունդը նրա նախկին սահմաններում եւ տարբեր ժողովուրդների միավորումն ազատ կամքի արտահայտության հիման վրա: Ռուսաստանի սահմանների պահպանման համար պետք կլինի ուժեղ բանակ, ուստի անհրաժեշտ է անհապաղ դադարեցնել զինված ուժերի մասնատումը եւ զբաղվել նրա մարտունակության ամրացմամբ:

Այնուհետեւ, շարունակում է Ակսյուչիցը, հերթը կգա տնտեսական խնդիրներին: Դրա համար պետք է ընդունել կայունացման միջոցներ, Ռուսաստանի Դաշնության սահմաններում վերականգնել ուղղահայաց եւ հորիզոնական կապերը եւ տնտեսության պետական սեկտորի վրա սահմանել խիստ հսկողություն:

Վիկտոր Ակսյուչիցի կարծիքով, այս խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ կլինի ստեղծել *«պետական-հայրենասիրական ուժերի լայն կոալիցիա, որոնց խորթ են ինչպես կոմունիստական ուտոպիան, այնպես էլ նեղմիտ ազգայնականությունը, քանզի հայրենասիրությունը սերն է առ հայրենիք եւ սեփական ժողովուրդը եւ բացառում է ատելությունը եւ ագրեսիան այլ ժողովուրդների նկատմամբ»*: Ընդ որում, ժողովրդավարական հայրենասիրական շարժումների ղեկավարները բոլորովին էլ չեն բացառում համագործակցությունը կոմունիստների հետ, որովհետեւ, ըստ նրանց, հայրենիքի համար ծանր ժամին տարբեր համոզմունքների, սակայն հայրենիքը միեւնույն սիրով սիրող մարդիկ պետք է միասին լինեն: Այդ կարծիքին է նաեւ Ղարաբաղի նախկին անդամ, ռուսական կոնգրեսի քարտուղար Գենադի Զյուգանովը, որը Ռուսաստանի ժողովրդա-հայրենասիրական ուժերի համակարգող խորհրդի նախագահն է: *«Մեր տան քաոսը եւ շփոթը շահավետ է նրանց համար, ովքեր ուզում են մեզ վերածել օտար տերերին ծառայող էժան աշխատուժի: Այսօր մեզ պետք է պայքարել ոչ թե հանուն կոմունիզմի կամ կապիտալիզմի, այլ մեր պետության վերածննդի համար»*:

Այսինքն, առկա իրադրության գնահատման հարցում որոշ տարաձայնություններով հանդերձ, քաղաքական նախկին հակառակորդները՝ կոմունիստները եւ դեմոկրատները, մի բանում նման են. չի կարելի այլեւս հանդուրժել Ռուսաստանի համար կործանարար, պետականությունը քայքայող կուրսը, քանզի դա կարող է իսկական ողբերգության վերածվել եւ Ռուսաստանի, եւ ողջ աշխարհի համար:

Հայտնի քաղաքագետ Սերգեյ Կուրգինյանը *«Նաշ սովրեմեննիկ»* ամսագրի յոթերորդ համարում լույս տեսած հայրենասիրական ուժերի մանիֆեստում ավելի վճռական է տրամադրված: Նա գտնում է, որ հենց Ռուսաստանում պետք վճռվի մարդկության ապագան: *«Ռուսաստանի փրկությունը յուրաքանչյուր ազնիվ մարդու պարտքն է*, գրում է նա: *Պետք է համախմբվել մութ ուժերի դավադրության դեմ պայքարում, որոնք ձգտում են իրագործել սկզբում Խ. Միությունը, ապա Ռուսաստանը մասնատելու իրենց նենգ ծրագիրը»*:

Ինչքա՞ն են անկեղծ ռուսական հայրենասիրական ուժերի մտահոգությունները, արդյոք սրանք ժողովրդի դժգոհության վրա խաղացող հերթական խումբ չե՞ն, որոնք ձգտում են իշխանության եւ նախկին կայսրության փափուկ բազմոցների, եւ ի՞նչ կարող են անել նրանք՝ ցույց կտա ապագան: Իրենք, իշխանության ղեկին գտնըվող դեմոռուսականները սրանց կարմրա-շագանակագույններ են անվանում, հասարակությանը վախեցնելով բռնատիրության եւ ֆաշիզմի վերադարձով: Երկու ճամբարների փոխադարձ մեղադրանքները հասկանալի են, ի՞նչ է մտածում ժողովուրդը: Առայժմ կարիքի եւ վաղվա հոգսերի մեջ նա խուլ մռլտում է:

ԵԼԵՆԱ ԲԱԴՅԱԿԻՆԱ
Քաղաքական մեկնաբան

Թուրքերը հասան Պետերբուրգ

Սանկտ-Պետերբուրգում, Ֆոնտանկա ջրանցքի ափին ամենահին շրջաններից մեկում է գտնըվում հանրահայտ «Գոզնակ» ֆաբրիկան, որը փող տպագրելու համար թուղթ է արտադրում: Իր տեխնիկական կարիքների համար ֆաբրիկան քաղաքային ցանցից վերցնում է մի ամբողջ լիճ 20 հազար խորանարդ մետր դեփիցիտ ջուր: Զարմանալ պետք չէ, հիշելով, թե աստղաբաշխական որքան դրամ է տպվում ոչ միայն Ռուսաստանի, այլեւ նախկին հսկա կայսրության համար: Օգտագործված ջուրը պղտոր հեղեղով հետ է վերադառնում՝ լցվելով առանց այն էլ ծանրաբեռնված քաղաքային մաքրիչ կառույցները: Ջրամաքրման տեխնոլոգիայի հիմնարար բարեփոխման համար Ռուսաստնի կառավարությունը վալյուտայով խոշոր գումար է հատկացրել: Բազմամիլիոնանոց գործարքի համար մրցակիցներ շատ եղան եվրոպական եւ ամերիկյան շինարարական ֆիրմաներից: Երկար եւ ճշգրիտ փորձարկումներից հետո ֆաբրիկայի մասնագետներն ընտրեցին մեզ համար տխրահռչակ թուրքական «Ալարկո» շինարարական ֆիրման (մեր ընթերցողները հիշում են, որ այս ֆիրմայի նախագահ, ծագումով հրեա գործարար Իցհակ Ալաթոնը ամերիկահայ մեծահարուստ Հրայր Հովնանյանի հետ ծրագրել էր Տրապիզոնի հայտնի գործարքը, որը սակայն չէր իրականացել): Եվրոպայի եւ Թուրքիայի՝ նման կառույցների շինարարական գործում այն ունի մեծ փորձ: Բացի դրանից, ինչպես հայտարարում են Պետերբուրգում, թուրքական ֆիրման ունի հուսալի գործընկերոջ համբավ, ինչպես նաեւ չափավոր գներ:

Ընդամենը մեկ տարում «Ալարկոն» կատարեց մեծ ծավալի աշխատանք ամենաբարդ ջրատեխնիկական կառույցի շինարարության գործում, կառույց, որի նմանը դեռ չի եղել ոչ միայն Սանկտ-Պետերբուրգում, այլեւ գրեթե ամբողջ Ռուսաստանում: Օգտագործվել են շվեդական եւ ֆիննական սարքավորումներ: Օրերս հոսեց նոր տեխնոլոգիայով մաքրված ջուրը, որն իր որակով չի զիջում խմելու ջրին:

Շատ կարեւոր է նաեւ հսկայական քաղաքի խիտ բնակեցված կենտրոնում էկոլոգիապես մաքուր արդյունաբերական ձեռնարկության ստեղծումը: Այստեղ այլեւս չեն հերքապահի «կանաչների» պիկետները եւ Արեւմուտքի հետ Ռուսաստանի համագործակցության կարմրադրոշ հակառակորդները: ■

Ղարծյալ երկրաշարժի առիթով հանգանակված դրամի մասին

Հրատարակության խնդրանքով Յունաստանից ստացել ենք հետեւյալ զույգ նամակները՝ ուղղված հայ ժողովրդին եւ Հայաստանի Հանրապետության նախագահին, երկրաշարժի առիթով գաղութում հանգանակված օգնության միջոցների մասին, որոնց առնչությամբ ՀՅ Դաշնակցության մամուլում ի պատասխան նախագահ Լ. Տէր-Պետրոսյանի հունիսի 29-ի ճառում արտահայտված մեղադրանքների՝ լույս էր տեսել մի հերքում՝ Հայաստանի օգնության Յունաստանի կոմիտեի դիվանի անունով: Զույգ նամակներով Յունահայ թեմական խորհուրդը, ՌԱԿ Յունաստանի Շրջանային Վարչությունը, ՀԲԸ Միության Յունաստանի Կենտրոնական Սանանժողովը եւ «Արարատ» Մարզական Մշակութային Միությունը համամիտ են ՀՀ նախագահի արտահայտած մտահոգությանը:

«ՎՍԵՄԱՇՆՈՐՀ ՏԻԱՐ ԼԵՒՈՆ ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մեծարգոյ Տիար Նախագահ,

Խոսքը կը վերաբերի Հայաստանի աղէտեալներու օգնութեան Յունաստանի կոմիտէին անունով Ձեզի ուղղուած 27 Յուլիս 1992 թուակիր նամակը, որուն իրագեկ դարձանք մամուլէն, ուր փորձ կը կատարուի հերքելու ձեր 29 Յունիսի յայտարարութիւնները:

Հայաստանի կառավարութեան դէմ ՀՅԴ-ի ընդհանուր հակայարձակողականին ծառայող նամակը կը ներկայացնէ միայն զայն ստորագրողները եւ ՀՅԴ-ի ազդեցութեան տակ գտնուող հիմնարկներն ու կազմակերպութիւնները:

Ձեր մտահոգութիւնները մեր ալ մտահոգութիւններն են, մանաւանդ այս օրերուն, երբ հայրենիքը կը գտնուի պատերազմական անկիւնադարձի մը առջեւ. միայն ամբողջական ուժերով ու համադրուած աշխատանքով հայ ժողովուրդը կրնայ ապահովել իր լուսաւոր ապագան:

Ձեզի կը մաղթենք արեւշատութիւն, առողջութիւն ու յաջողութիւն:

Յարգանօք
Յունահայոց թեմական խորհուրդ,
ՌԱԿ Յունաստանի Շրջ. Վարչութիւն,
ՀԲԸՄ Յունաստանի Կեդր. Սանանժողով,
Արարատ ՄՄ Միութիւն
Աթէնք, 1 Սեպտեմբեր 1992

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Սիրելի հայրենակիցներ,

Յունաստանի ՀՅԴ օրգան «Ազատ օր» օրաթերթի 31 Յուլիս 1992-ի թիւին մէջ զարմանքով նկատեցինք նամակ մը՝ ուղղուած Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ վսեմաշնորհ Տիար Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին եւ ստորագրուած Հայաստանի աղէտեալներու օգնութեան Յունաստանի կոմիտէի դիւանի անդամներուն կողմէ:

Մեր զարմանքը առաւել եւս շեշտուեցաւ, տեսնելով թէ նամակը մէկ օղակը կը կազմէր ՀՀ նախագահին դէմ ՀՅԴ-ի ընդհանուր քարոզչական հակայարձակողականին, որովհետեւ պրն. նախագահը 29 Յունիս 1992-ի հեռատեսիլային ելոյթով հարցականի տակ կը դնէր ՀՅԴ-ի ղեկավարութեան եւ մասնաւորապէս բիւրոյի հերթապահ պրն. Հրայր Մարուխեանի հայրենասիրութիւնն ու ընդհանուր քաղաքականութիւնը վերջին տարիներուն:

Օգնութեան կոմիտէի դիւանը այս նամակով կը փորձէ հերքել ՀՀ նախագահին արտայայտութիւններն ու մտահոգութիւնը Հայաստանի աղէտեալներուն անունով հանգանակուած գումարներուն շուրջ, որոնք մինչեւ օրս իրենց նպատակին չեն ծառայեցուած, ջերմօրէն խնդրելով պրն. նախագահէն, որ գոյութիւն ունեցող թիւրիմացութիւնը փարատէ:

ՀՀ նախագահին ուղղուած նամակը խոտոր կը համեմատի մեր կեցուածքին հետ: Մենք կը բաժնենք պրն. նախագահին մտահոգութիւնները, որովհետեւ համագաղութային յանձնախումբին անունով հանգանակուած գումարները մինչեւ օրս չեն գտնուիր յանձնախումբին կամ անոր դիւանին ամբողջական հակակշռին ներքեւ եւ գաղթ դրական արդիւնքի մը չէ յանգած մշակուած ծրագիրը:

Այս ուղղութեամբ չենք ուզեր աւելի ընդարձակուիլ, նոր աշխատութիւն մը նկատելով կոմիտէի որոշ անդամներուն մօտ, որոնք պրն. նախագահին յայտարարութենէն ետք կատարած են պերճանք սալիկներ արտադրող գործարանի մը գնման պայմանը, ըստ կոմիտէի դիւանի նամակին:

Առով հանդերձ, մեզի կը վերապահենք ամէն իրաւունք վերադառնալու այս հարցին ու բացայայտելու անոր բոլոր ծալքերը, բան մը՝ որմէ խուսափած ենք մինչեւ այսօր, պահպանելու համագաղութային համերաշխական ոգին եւ չարատաւորելու յունահայ գաղութին արժանապատուութիւնը յոյն ժողովուրդին առջեւ, որ մեծագոյն մասնակցութիւն բերած է հանգանակութեան:

Կ՚ուզենք հաւաստել, թէ Հայաստանի աղէտեալներու օգնութեան Յունաստանի կոմիտէն կը շարունակէ պահել իր համագաղութային բնոյթը՝ անկախ իր անդամներու պատկանելութենէն, հեռու մնալով կուսակցական անպարկեշտութիւններէ:

Յունահայոց թեմական խորհուրդ,
ՌԱԿ Յունաստանի Շրջ. Վարչութիւն,
ՀԲԸՄ Յունաստանի Կեդր. Սանանժողով,
Արարատ ՄՄ Միութիւն
Աթէնք, 1 Սեպտեմբերի 1992

digitised by A.R.A.R.@

Հորդանանում եւս իսլամական արմատականությունը դիմում է ուժի

Հուսեյն թագավորը շատ բան է տեսել, դա էլ կմարսի

Համաձայն լրատվական տեղեկությունների, օգոստոսի 31-ի գիշերը Ամմանում (Հորդանան) ձերբակալվել է Լեյս Շբեյլաթը: Նա երկրորդ իսլամական պատգամավորն է, որ կալանավորվում է մի շաբաթվա ընթացքում «Իսլամական աշխարհազորի երիտասարդներ» կոչվող արմատական ցանցը քայքայելու նպատակով: Իսկ օգոստոսի 27-ին ձերբակալվել էր իսլամական պատգամավոր Յակուբ Կարաշը: Այսպիսի ձերբակալություններ առաջին անգամ են ժողովրդավարական բարեփոխումներից ի վեր, երբ 1989 թ. նոյեմբերին, 22 տարվա ընդմիջումից հետո ընտրվեց առաջին խորհրդարանը: Եվ ինչպես Յակուբ Կարաշի, այնպես էլ Լեյս Շբեյլաթի նկատմամբ պետանվտանգության դատարանի գլխավոր դատախազի կողմից կալանավորման ենթարկվելու հրաման արձակվեց՝ զենքեր եւ պայթուցիկ նյութեր ձեռք բերելու մեղադրանքով:

Լավատեղյակ աղբյուրները պնդում են, որ այդ արմատական ցանցի ֆինանսավորումը չի կատարվում որեւէ արաբական պետության կողմից: Նույն աղբյուրները անհավանական չհամարեցին Իրանի մասնակցությունը այս ֆինանսավորման գործին: Հաղորդում են նաեւ, որ պետանվտանգության դատարանի գլխավոր դատախազ Մուհամմադ Հիջազին պատգամավոր Կարաշին մեղադրել էր արմատական կազմակերպության՝ դրսից փողեր ստանալու եւ զենքի ու պայթուցիկ նյութերի ձեռք բերման մեջ: Ազատազրկման էին ենթարկվել այս կազմակերպությանը անդամակցած եւս 10 հոգի, որոնցից երկուսը խոստովանեցին, որ իրենք զենք եւ պայթուցիկ նյութեր են տեղափոխել պատգամավոր Շբեյլաթի սեփական ավտոմեքենայից մի ուրիշ ավտոմեքենա, որը գտնվում էր վերջինիս գրասենյակին կից ավտոկայանում: Շբեյլաթի գրասենյակի եւ բնակարանի խուզարկման գործողությունները տեւեցին 8 ժամ, որոնց ընթացքում բռնագրավվեցին փաստաթղթեր եւ տեսաժապավեններ: Սա Հորդանանում երկրորդ

արմատական ցանցն էր, որը ենթարկվեց լուծարման մի տարվա ընթացքում: Քանզի նշված ժամանակահատվածում, ձերբակալվել էին «Մուհամմեդի բանակ» կազմակերպության մի խումբ անդամներ, որոնցից 6-ը դատապարտվեցին մահապատժի, սակայն դատավճիռը մեղմացնելուց հետո այն փոխարինվեց տաժանակիր աշխատանքով ցմահ բանտարկությամբ:

«Իսլամական աշխարհազորի երիտասարդներ» ծայրահեղական ցանցի գործունեությունը քննող դատական խումբը փորձում է հաստատել այն կապը, որը կարող է գոյություն ունենալ վերջինիս եւ Ահմադ Ջիբրիլի գլխավորած Պաղեստինի ազատագրության ժողովրդական ճակատի գլխավոր հրամանատարության միջեւ, ֆինանսավորման եւ զինավարժությունների ասպարեզներում: Քանզի եթե ապացուցվի այս կապի առկայության փաստը, ապա կհաստատվի այն վարկածը, թե Իրանն անմիջական առնչություն ունի «Իսլամական աշխարհազորի երիտասարդներ»-ի հետ: Բանն այն է, որ վերջին տարիների ընթացքում Ահմադ Ջիբրիլի կազմակերպությունը շեղվեց ազգայնական ուղուց եւ վերածվեց Իրանի կողմից օժանդակվող կրոնական կազմակերպության:

Այնուհետեւ, պաշտոնական աղբյուրները հայտնեցին, որ քաղաքներում հայտնաբերված եւ առգրավված հարյուրավոր զենքերն ու պայթուցիկ նյութերը նախատեսված էին թագավորության տարածքում գործածման համար եւ ոչ թե գրավված տարածքներում: Այս ենթադրությունը հաստատվում է բացահայտված զենքերի հսկայական քանակությամբ, որն անհնար էր տեղափոխել գրավված տարածքներ: Բացի այդ, զենքերը թաքցված էին ցեմենտածածկ գետնափոր թաքստոցներում եւ պահվում էին ոչ թե Հորդանանի հովտում՝ հրադադարի գծի մոտ, այլ մայրաքաղաքի արվարձաններում:

Ապացուցվեց նաեւ «Մուսուլման եղբայրներ»-ի կարծր թեւի մասնակցությունը այս գործին, մանավանդ այն բանից հետո, երբ Ալ-Զարկայում՝ Հորդանանի երկրորդ ամենամեծ քաղաքում, կալանավորվեց նրա ղեկավարներից Մամդուհ Մուհեյսենը, ինչպես նաեւ 9 ուրիշ անձինք, որոնք խոստովանեցին, թե իրենք պատկանում են «Համաս» կարծր շարժմանը, որը սերտ կապեր ունի վերոհիշյալ թեւի հետ: Ընդ որում հայտնի է, որ Հորդանանի թագավորությունում առկա են «Մուսուլման եղբայրներ»-ի երկու հոսանք: Առաջինը կարծր թեւն է եւ կոչ է անում պետության հետ առճակատման, իսկ երկրորդ թեւը չափավորականն է, որը բավական լավ հարաբերություններ ունի իշխանության հետ: Քաղաքական շրջանակները գտնում են, որ այս զինյալ ցանցի հայտնաբերումը կարող է դառնալ իշխանության եւ «Մուսուլման եղբայրներ»-ի միջեւ շարունակ տիրած հաշտ կապերի ավարտի սկիզբը: Ինչ վերաբերում է «Իսլամական աշխարհազորի երիտասարդներ» ցանցին, նույնպես հաստատվեց, որ նրանց մոտ հայտնաբերված զինամթերքը եւս նախատեսված էր Հորդանանում օգտագործման համար, քանի որ պարունակում էր այնպիսի վտանգավոր եւ զգայուն պայթուցիկ նյութեր, որոնց տեղափոխումը հեռու տեղեր հնարավոր չէր:

Մյուս կողմից, «Մուսուլման եղբայրներ» կազմակերպությունը հերքեց իշխանության հետ առճակատման գաղափարը եւ փորձեց նվազեցնել այս հարցի կարեւորությունը: Այս առնչությամբ պատգամավորների պաշտոնական խոսնակ Իբրահիմ Խրեսաթը հայտնեց, թե «Մուսուլման եղբայրները» ձգտում են պահպանել երկրի անվտանգությունն ու կայունությունը: Նույն միտքը պնդեց նաեւ Իսլամական պատգամավոր Աբդուլլահ Ալ-Ակայլեն, նշելով, որ «երբ հաստատվի «Մ. Եղբայրներ»-ի անդամներից որեւէ մեկի մասնակցությունը այդ գործին, ապա կազմակերպությունը նրանց չի ների»: Երկու պատգամավորներն էլ նշեցին, թե կազմակերպության անդամների մոտ հայտնաբերված զենքերը կապ ունեն Ծոցի ճգնաժամի հետ, երբ «Մ. Եղբայրներ»-ը զինվելու եւ մոբիլիզացվելու կոչ էին անում:

Արդարեւ, Հորդանանի Հաշիմյան թագավորությունում կատարվող վերոհիշյալ դեպքերը կազմում են նույն շղթայի հերթական օղակներից մեկը: Քանզի, ի թիվս արաբական աշխարհի այլ երկրների (Ալժիր, Եգիպտոս, Լիբանան...), Հորդանանում եւս իսլամական արմատականությունը, հանձինս նրա զինյալ թեւերի, ծրագրում էր դիմել նաեւ ուժային մեթոդի, շահարկելով երկրում տիրող տնտեսաքաղաքական խոցելի եւ անկայուն իրավիճակը, որն առաջացել էր Ծոցի ճգնաժամի հետեւանքով: Մյուս կողմից, քաղաքական դիտորդներն իսլամական արմատականության շարժումների ծավալումն ու սաստկացումը մեկնաբանում են նախ՝ տվյալ երկրի տնտեսապես վատթարացման իրավիճակով, ապա՝ այն վակուումի պատճառով, որն առաջացավ ձախակողմյան եւ ազգային ուժերի տեղատվությամբ՝ ի հետեւանս ԽՍՀՄ փլուզման եւ Ծոցի պատերազմի հետեւանքով արաբական աշխարհի պառակտման, չմոռանալով նաեւ այդ կարծր շարժումների օգտագործումը Իրանի կողմից որպես հինգերորդ շարասյուն:

Շուրջ 40 տարի իր գահին նստած, Հուսեյն թագավորը դիմացավ տարածաշրջանում փոփոխվող բոլոր ազգայնական, մարքսիստական եւ Իսլամական քամիներին: Նա բոլոր դիտորդների եւ նույնիսկ հակառակորդների գնահատմամբ, համարվում է հնուց դիվանագետ եւ կայունության երաշխիք հանդիսացող գործոն Միջին Արեւելքում: Եւ հավանաբար այս քամին էլ կգա ու կանցնի, իսկ թագավորը դեռեւս... կմնա:

Պատրաստեց
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՍՈՎՍԵՍՅԱՆԸ

Քվեբեկը մեղմացնում է իր անջատողականությունը

Ֆրանսախոս այս գավառի կառավարության ղեկավարը վերջապես հանդիպեց Կանադայի վարչապետի հետ

Ֆրանսախոս Քվեբեկը որոշեց դադարեցնել երկու տարի շարունակվող բոյկոտը սահմանադրական բանակցությունների դեմ, որին մասնակցում են անգլիախոս ինը գավառների եւ կենտրոնի ներկայացուցիչները: Քվեբեկի կառավարության ղեկավար Ռոբերտ Բուրասը հայտնեց, թե ինքն ընդունել է վարչապետ Մալրունիի հրավերը՝ բանակցություններին մասնակցելու համար ժամանել Օտտավա: Բուրասի հայտարարությունն ընդունվեց որպես քաղաքական կարեւոր իրադարձություն, որը հնարավորություն կտա տեղից շարժել կանոնադրության մեջ փոփոխությունների մտցման գործընթացը՝ դաշնության բարեփոխման նպատակով:

Մյուս վարչապետների հետ հանդիպումը Բուրասը բոյկոտեց 1990 թվականի ամռանը, Մինչլեյքյան համաձայնությունների ձախողումից հետո, որը Քվեբեկին տալու էր լրացուցիչ իրավունքներով «հատուկ համակցության» կարգավիճակ, որի համար ֆրանսախոս գավառը համաձայնեց իր ստորագրությունը դնել կանոնադրության տակ: Բուրասն այն ժամանակ հայտարարեց, թե ինքը սպասում է այն առաջարկություններին, որոնք միմյանց հետ պետք է համաձայնեցնեն անգլիախոս գավառների ղեկավարներին: Միայն դրանից հետո նա կմիանար բանակցություններին:

Իր նստավայրում հանդիպելու համար բոլոր վարչապետներին հրավերներ ուղարկելով, Մալրունին կարծում էր, թե Քվեբեկի պահանջները բավարարված են: Օտտավայի եւ Քվեբեկի միջեւ երբեք ամիս տեւած համաձայնեցումների ընթացքում հաջողվեց մոտեցնել դիրքերը: Բուրասն ասաց, թե ինքն ընդհանուր առմամբ բավարարված է տարաձայնությունների երեք կետերի վերաբերյալ կոնսուլտացիաների արդյունքով: Կանադայի կանոնադրության մեջ կմտցվի Քվեբեկի «հատուկ կարգավիճակի» մասին դրույթը այն ձեւակերպմամբ, որն առաջարկել էր գավառը: Օտտավան համաձայնեց Քվեբեկ ներգաղթյալների ընդունելու վերաբերյալ իրավունքի ընդարձակման հետ: Գավառը պահանջում է այս բնագավառում ունենալ բավականաչափ իրավունքներ, որպեսզի ապահովեն ֆրանսախոս ներգաղթողների հոսքը: Բացի դրանից, Քվեբեկը կկարողանա իր «վետո»-ն դնել Կանադայում նոր գավառներ ստեղծելու վրա: Բանն այն է, որ գավառների թվի աճին համապատասխան նվազում է ֆրանսախոս գավառի կշիռն իշխանության դաշնակցային մարմիններում: Կնվազի նաեւ ապագայում կանոնադրության մեջ ուղղումները խափանելու նրա հնարավորությունը, որոնք այժմ կատարվում են միայն այն դեպքում, երբ դրան համաձայնում են առնվազն 7 գավառներ, որոնց բնակչության ընդհանուր թիվը պետք է լինի ոչ պակաս, քան ամբողջ բնակչության կեսը: Ժամանակը ցույց կտա, թե որքանով է հուսալի Քվեբեկի համաձայնությունը: Քվեբեկը մեղմացնում է իր անջատողականությունը:

Ֆրանսախոս այս գավառի կառավարության ղեկավարը վերջապես հանդիպեց Կանադայի վարչապետի հետ: ■

ՍԱԿԱՐԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի հաստատած արտասահմանյան վալյուտայի գները սեպտեմբերի 4-ի դրությամբ.

Ավստրալ. դոլլար՝ 151 ռ. 62 կոպ.
Ավստրիական շիլինգ՝ 21 ռ. 65 կոպ.
Անգլ. ֆունտ ստեռլինգ՝ 420 ռ. 14 կոպ.
Բելգիական ֆրանկ՝ 73 ռ. 05 կոպ.
Գերմանական մարկ՝ 150 ռ. 68 կոպ.
Հոլանդ. գուլդեն՝ 133 ռ. 63 կոպ.
Իտալական լիրա՝ 19 ռ. 09 կոպ.
Նորվեգական կրոն՝ 38 ռ. 05 կոպ.
ԱՄՆ-ի դոլլար՝ 210 ռ. 50 կոպ.
Ֆիննական մարկ՝ 54 ռ. 62 կոպ.
Ֆրանսիական ֆրանկ՝ 44 ռ. 21 կոպ.
Շվեդական կրոն՝ 41 ռ. 18 կոպ.
Շվեյցար. ֆրանկ՝ 168 ռ. 70 կոպ.
Ճապոնական իեն՝ 17 ռ. 10 կոպ.
Էկյու՝ 304 ռ. 47 կոպ.
Իսպանական պեսետ՝ 23 ռ. 34 կոպ.
Հունական դրախմա՝ 12 ռ. 10 կոպ.
Իռլանդական ֆունտ՝ 398 ռ. 90 կոպ.
Քուվեյթի դինար՝ 730 ռ. 90 կոպ.
Լիբանանի ֆունտ՝ 0 ռ. 84 կոպ.
Թուրքական լիրա՝ 0 ռ. 30 կոպ.
Սինգապուրի դոլլար՝ 132 ռ. 15 կոպ.
ԱՄՆ-ի մեկ դոլլարը հնդկականի հետ հաշվարկներում՝ 210 ռ. 50 կոպ.

Տիեզերական թռիչք «Եվրոպա-Ամերիկա-500»

Սեպտեմբերի 7-ին Մոսկվայում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում Ռուսաստանի արդյունաբերական եւ ձեռնարկատիրական կառուցվածքների ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ նախապատրաստում են «Տիեզերական թռիչք Եվրոպա-Ամերիկա-500» նախագիծը: Նախատեսվում է, որ «Պլեսեցկ» տիեզերակայանից տիեզերանավը կթռչի երկրի ուղեծրով եւ ջրի վրա վայրէջք կկատարի Ամերիկայի ափերից ոչ հեռու: Տիեզերանավը ԱՄՆ կհասցնի Ռուսաստանի նախագահի, Եվրահամայնքի երկրների ղեկավարների ուղերձները, ինչպես նաեւ ռուսաստանյան եւ արտասահմանյան ֆիրմաների արտադրանքի նմուշներ:

Այդ նախագիծը ֆինանսավորող կոնսորցիումի նախագահ Իլյա Բասկինը «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարեց, որ տիեզերական թռիչքը կիրականացվի Ռուսաստանի ձեռնարկատերերի միջոցներով եւ պաշտպանության նախարարության աջակցությամբ: Նախագծի սահմաններում նոյեմբերի 26-ին Սիեթլում տեղի կունենա «Բիզնես, կոնվերսիա, տիեզերք» խորագրով միջազգային համաժողով, որին կմասնակցեն Ռուսաստանի Դաշնության եւ Միացյալ Նահանգների բիզնեսի, գիտության եւ մշակույթի մոտ 500 ներկայացուցիչներ: Նախատեսվում է նաեւ վերաստեղծել ռուս-ամերիկյան առեւտրական ընկերությունը եւ քննարկել երկու երկրների շրջանների միջեւ տնտեսական համագործակցության մի քանի ծրագրեր:

13.6 միլիարդ ռուբլի ռազմարդյունաբերական համալիրի աշխատողների համար

Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության նախագահի պաշտոնակատար Եգոր Գայդարը ֆինանսների նախարարությանը հանձնարարել է 1992 թ. հանրապետության բյուջեից 13,6 միլիարդ ռուբլի տրամադրել ռազմարդյունաբերական համալիրին լրավճարումների համար: Բացի այդ, նա Ռուսաստանի արդյունաբերության եւ ատոմային էներգետիկայի նախարարություններին հանձնարարել է 10 օրվա մեջ ներկայացնել այն ձեռնարկությունների եւ կազմակերպությունների ցանկը, որոնք մշակում, արտադրում եւ մատակարարում են պաշտպանական նշանակության արտադրանք, ինչպես նաեւ մշակել լրավճարների տրամադրման հաշվարկների եւ պայմանների կարգը՝ սկսած 1992 թ. սեպտեմբերի 1-ից: Ինչպես նշվում է համապատասխան կարգադրության մեջ, այդ միջոցառումները նպատակ ունեն «պահպանել գիտատեխնիկական, արտադրական եւ կադրային ներուժն ու հզորությունը»:

Տաջիկստանի սահմանապահները շարունակում են պատերազմը սահմանը խախտողների հետ

Ինչպես հաղորդեցին «ԻՖ»-ին ԱՊՀ սահմանապահ զորքերի մամուլի կենտրոնում, սեպտեմբերի 5-ին եւ 6-ին Փյանջի սահմանապահ ջոկատի տեղամասում սպանվել է 2 եւ ձերբակալվել 19 սահմանախախտ: Ավելի քան 20 զինված խախտողների հաջողվել է անցնել Աֆղանստանից Տաջիկստան: Մամուլի կենտրոնի տվյալներով, օգոստոսին տաջիկ-աֆղանական սահմանում ձերբակալվել է գրոհայինների 13 խումբ, ավելի քան 80 մարդ: Մոտ 150-ին հաջողվել է անցնել սահմանը:

digitised by A.R.A.R.@

Թուրքմենստանը Ղարավուլավիային 76 միլիոն խմ գազ

Նախարարների կաբինետից հավաստի աղբյուրները հաղորդում են, որ թուրքմենական կառավարությունը կարծում է, թե Ղարավուլավիայի դեմ ՄԱԿ-ի ընդունած տնտեսական սանկցիաները չեն խանգարի այդ անել: Հանրապետությունը Ղարավուլավիային գազ կհատկացնի որպես վճար Աշխաբադի «Թուրքմենիստան» հյուրանոցի վերակառուցման եւ նրա բակայի վրա 4-աստղանի վայլուսային հյուրանոց կառուցելու համար:

Տաջիկները ժողովրդավարական պետություն կստեղծեն

Տաջիկստանի նախագահի իրավունքներն ու պարտականությունները ստանձնել է Գեր. նախագահ Աքբարշո Իսկանդարովը: Ռահմոն Նաբիեւի հրաժարականի հարցը դրվել է խորհրդարանի նիստի քննարկման: Նախարարների կաբինետը նախկին նախագահին թույլ է նետանկել, պահպանել անհրաժեշտ փոխադրամիջոցով ու պահակախմբով, տուն հասկացրել: Իսկանդարովը մամուլի ասուլիսում հայտարարել է, թե տաջիկ ժողովուրդը «կկառուցի ժողովրդավարական եւ իրավական պետություն»:

Ռուսաստանից բացի ոչ ոք չի օգնի ռուսներին

Գորբաչովի հասարակության հիմնահարցերի կենտրոնի տնօրեն Գեորգի Շախնազարովը «ԻՄԱ-պրես»-ին տված հարցազրույցում Տաջիկստանի իրավիճակի մասին խոսելիս հայտարարեց, որ այնտեղ քաղաքացիական պատերազմ է: «Ես չեմ կարծում, նշեց նա, որ ինչ-որ մեկը, Ռուսաստանից բացի, կարող է պաշտպանել այդ հանրապետությունում ապրող ռուսներին, երբ բացվում է Աֆղանստանի սահմանը, եւ մուջահեդների ներխուժման վտանգ կա»:

Թետչերի «առաքելությունն» ավարտվեց

Սեպտեմբերի 8-ին Մարգրետ Թետչերը Բաքվից մեկնեց Լոնդոն: Մինչ այդ Ադրբեջանի մայրաքաղաքում նա ցուցահանդես-սեմինար բացեց Գիտությունների ակադեմիայում: Իր ելույթում նախկին վարչապետը նշեց. «Քանի որ հանրապետությունը գտնվում է Ասիայի եւ Եվրոպայի սահմանագծում, ժողովրդավարական Արեւմուտքը շահագրգռված է ի դեմս Ադրբեջանի տեսնել հզոր եւ անկախ պետության: Ըստ «Բրիթիշ պետրոլեում» ընկերության հետ ստորագրված պայմանագրի, Ադրբեջանին կհատկացվի 90 միլիոն դոլլար՝ «ենթակառուցվածքի եւ ժողովրդավարության» զարգացման համար:

Տայվան–Ռուսաստան հարաբերություններ

Ռուսաստանն ու Տայվանը հայտարարեցին, թե ոչ պաշտոնական հարաբերություններ են հաստատվել երկու երկրների միջեւ: Կայացած համաձայնությամբ նախատեսվում է քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կապերի պատասխանատու հանձնախմբերի ստեղծումը:

Միջին Ասիան ԱՊՀ-ի թմրադեղերի շտեմարան

Ուզբեկստանի տրանսպորտային միլիցիայի տվյալներով, տարվա սկզբից միայն գնացքներում ձերբակալվել են Միջինասիակայից, Ռուսաստանից եւ Կովկասից եկած թմրադեղերի հարյուրավոր առեւտրականներ: Հարուցվել է 300-ից ավելի քրեական գործ:

Մշակույթ. Գյումրիում բացվեց նոր ցուցասրահ

Բարեբախտաբար, հետերկրաշարժյա Գյումրիի մշակութային կյանքը շինարարության նման կանգ չի առել: Դժվար է ողնել նաեւ հակառակը, թե այն ծաղկում է ու բարգավաճում: Ո՛չ, պարզապես այնքան մեծ է այստեղ ապրող նկարիչների ու քանդակագործների ստեղծագործելու մղումը, որ ի հեճուկս դառնապես վիճակի, շարունակում են արարել նոր գործեր: Այդ անկասելի մղումն էր, որ նրանց շատերին բերեց-հանգեցրեց քաղաքի պատկերասրահի հին շենքը վերականգնելու գաղափարին: Եվ չսպասեցին վերեւից ինչ-որ օգնության, իրենց սեփական ուժերով վերակառուցեցին եւ ճաշակով ձեւավորեցին այդ շենքի մի հատվածը՝ այն վերածելով մշտական գործող ցուցասրահի:

Կարելի է ու պետք է հասկանալ նրանց. ցուցադրվում էին ամեն տեղ՝ մայրաքաղաքում, արտասահմաններում, բայց ոչ հարազատ տանը, իրենց համաքաղաքացիների առջեւ: Եկավ բաղձալի օրը, եւ շատերը քաղաքի կենտրոնում գտնվող գեղարվեստի այս սրահում ցուցադրեցին իրենց հին ու նոր աշխատանքները: Անչափ հաճելի էր կիրակի այդ օրը իմ հարազատ քաղաքի ինձ ծանոթ նկարիչ-արվեստագետներին տեսնել միասին, արվեստի ամենատարբեր հարցերի շուրջ զրուցելիս ու վիճելիս: Վերջապես այս տաղանդավոր տղաները ունեցան իրենց մշտական հավաքավայրը, որտեղ ազատ ժամանակ կարող են հանդիպել ու հետաքրքիր զրույցներ ունենալ, խոսել իրենց քաղաքի վրայով անցած հանկարծահաս խորշակի եւ սպասվելիք հեռանկարների մասին:

Ցուցահանդեսը բացվում է Համլետ Հայրապետյանի մետաղյա «Դեկորատիվ ծաղիկով»: Գյումրեցի վարպետների սիրած այս նյութը գեղարվեստական կերպարանք է առել նրանց ավանդույթները շարունակողների ձեռքերում:

Քանդակագործներ Զավեն Կոչոյանն ու Ալբերտ Վարդանյանը ներկայացրել են փոքրաչափ կոմպոզիցիաներ, առաջինը՝ Չարենցի «Երկիր Նաիրի» վեպի մոտիվներով («Բոչկա Նիկոլ», «Մեռելի երգը»), իսկ երկրորդը՝ նախասիրած թեմաներով («Աստղեր», «Թռչուն»): Ընդգծված կանացիությամբ աչքի է ընկնում Լեւոն Մալոյանի «Ֆլորա» աշխատանքը:

Զավեն Կոչոյան. «[illegible] դիմանկարը»

Ինչպես սովորաբար լինում է, ավելի հարուստ է ցուցահանդեսի գեղանկարչական բաժինը: Ինչ ինչ, Գյումրին գոնե նկարիչների, այն էլ լավ նկարիչների պակաս երբեք չի զգացել: Այսօր էլ այստեղ է եւ շարունակում է ստեղծագործել բնությունից շռայլորեն օժտված երիտասարդ նկարիչների մի խումբ, որի ներկայությունը պատիվ կբերեր ցանկացած քաղաքի: Սամվել Լաճիկյանի ջրաներկ աշխատանքները՝ «Ինքնադիմանկարը», «Տատիկի դիմանկարը», վերջերս արված նուրբ տոնայնությամբ «Բնանկարը» մեկ անգամ եւս փաստում են նկարչի անսպառ հնարավորությունները հասկապես գեղարվեստական այս նյութի ներքին հարստության ցուցադրման ուղղությամբ:

Նույն նյութով, սակայն տրամագծորեն հակառակ ոճով է նկարում Լեւոն Ղուկասյանը: Նրա «Իրիկնամուտ», «Պոլյան ժամ» աշխատանքներում եւ հատկապես նատյուրմորտներում ջրաներկը հանդես է գալիս իր բավանցիկությամբ եւ կարոտի անխառն գույներով:

Գարիկ Մանուկյանի յուղաներկ երեք աշխատանքները «Ճանապարհ դեպի Երուսաղեմ» շարքից են: Հեղինակը կարողացել է մեր միջնադարյան մանրանկարչության առանձին տարրերի օգտագործման եւ գունային համադրումների շնորհիվ ստեղծել ընդհանրացված պատկերներ («Մարտություն», «Խաչի նշան», «Հանդերձ»):

Աշոտ Միքայելյանն իր ցուցադրած «Մղձավանջ» կտավում ավելի պայմանական միջոցներով քաղաքը պատուհասած արհավիրքի հոգեբանական պատկերն է գծել: Իսկ Վազգեն Մեսրոպյանի կտավներում մեր իմացած Գյումրին է, նրան բնորոշ ձմեռային տեսարանները:

Հայր ու որդի Սերյոժա եւ Հրանտ Միրզոյանները ցուցադրված են կողք կողքի՝ երեւան հանելով ստեղծագործական տարբեր սերունդների տարբեր մոտեցումները միեւնույն իրականությանը:

Ինքնատիպ են նաեւ Երվանդ Տիրատուրյանի «Տնակներ», Վալերի Խաչատրյանի «Խաչ» կտավները, խառը տեխնիկայով արված Գագիկ Մանուկյանի՝ գրաֆիկական թերթերը («Խաչից իջեցնելը», «Ավետում»):

Գյումրեցի նկարիչներին շնորհավորելով դիտարժան այս ցուցահանդեսի առթիվ, նրանց ցանկանք ստեղծագործական կորով եւ դժվարություններին դիմակայելու անկոտրում կամք:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ԱՆՏԻՊՆԵՐ

❖ Աթենքում հրատարակվել է Հայաստանի ներկայիս քաղաքական կացությանը նվիրված նկարազարդ ուսումնասիրություն: Գրքի առաջին էջի վրա, պարոն Սուքիասի կիսադեմի ֆոնին պատկերված է Ազատության հրապարակը:

❖ Ըստ «Էդոխա» թերթի անցկացրած սոցիոլոգիական հետազոտության նյութերի, Հայաստանում ամենաբարեկիրթ տղամարդու եւ կնոջ կոչմանը կարող են հավակնել համապատասխանաբար Արշակ Սադոյանը (երկրորդ լսափող) եւ կանանց էմանսիպացիայի համար պայքարի առաջամարտիկի Մերի Ջաղացպանյանը (Մելիք-Ադամյան փողոց ու Կոմիտասի շուկա):

❖ Ըստ նույն նյութերի, Հայաստանի թիվ մեկ պատգամավորի կոչմանը կարող են հավակնել միայն ժողովրդի երեք ընտրյալներ (ըստ հերթականության)՝ Սեյրան Զախուկցյանը, Ռաֆիկ Ղազինյանը եւ Ֆերդինանդ Ղազարյանը:

❖ Նույն «Էդոխա» թերթը հրապարակել է նաեւ նշանավոր խորհրդային սոցիոլոգ ու խորհրդարանական գործիչ Լյուդմիլա Հարությունյանի ղեկավարած խմբի հետազոտության նյութերը: Դրանք վկայում են, որ Հայաստանում վիճակը վատ է: Հայաստանում վիճակն առաջիկայում էլ ավելի է վատանալու: Շատ է վատանալու: Մեղավորը իշխանություններն են: Միմիայն իշխանությունները:

❖ Լյուդմիլա Հարությունյանի ղեկավարած խումբը բացահայտեց հայ ժողովրդի մեջ անկումային տրամադրության մեկ այլ դրսեւորում եւս: Ի տարբերություն անցյալ տարվա երեքի, այս տարի «ազգի մաման» կոչվելու իրավունքին կարող են հավակնել երկու հոգի: Երկրորդը սովետահայ նշանավոր արձակագրուհի Ալվարդ Պետրոսյանն է: Առաջինի անունը սոցիոլոգիական հետազոտությունը համեստորեն չի նշում:

Հ. ԳԱԼՈՅԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Ֆիշեր–Սպասկի

3-րդ պարտիա

Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. ձf3 ձc6 3. փb5 a6 4. փa4 ձf6 5. 0-0 փe7 6. նe1 b5 7. փb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 ձb8 10. d4 ձbd7 11. ձbd2 փb7 12. փc2 նe8 13. ձf1 փf8 14. ձg3 g6 15. փg5 h6 16. փd2 ed 17. cd c5 18. փf4 cd 19. ձ:d4 ձe5 20. b3 d5 21. թd2 de 22. ձ:e4 ձd5 23. փg3 նac8 24. նe2 f5 25. փ:e5 ն:e5 26. ձg3 ն:e2 27. ձg:e2 ձb4 28. նd1 ձ:c2 29. ձ:c2 թ:d2 30. ն:d2 նc7 31. ձe3 Աf7 32. h4 փc8 33. ձf4 g5 34. hg hg 35. ձd3 փg7 36. ձd5 նc6 37. ձ5b4 նc7 38. ձd5 նc6 39. ձ5b4 նc7, ոչ-ոքի:

Երրորդ պարտիայում մինչեւ սեւերի 16-րդ քայլը կրկնվեց առաջին հանդիպման ընթացքը: Այդ Սպասկին այլ շարունակություն ընտրեց: Հավանաբար, նրա մարտավկաներ Բալաշովն ու Նիկիտինը մանրակրկիտ ուսումնասիրել էին այդ տարբերակը: Սեւերը ոչ միայն հավասարեցրին խաղը, այլեւ խլեցին նախաձեռնությունը: Նրանց երկու փղերը բավականին ահեղ էին, բայց Ֆիշերը հնարավորություն գտավ քայլերի կրկնությամբ պարտադրել ոչ-ոքի:

. ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ բարձրագույն խումբ. Պայքարը շիկանում է

1-12-րդ տեղեր

2-րդ տուր

«Վան»–«Սյունիք»՝ 4:1

13-24-րդ տեղեր

2-րդ տուր

«Իմպուլս»–«Ախթամար»՝ 1:1

«Շենգավիթ»–«Լոռի»՝ 4:0

«Ազնավուր»–«Զորավան»՝ 2:1

«Դեբեդ»–«Նիգ»՝ 3:3

«Արաքս»–«Մալաթիա»՝ 2:2

«Քասախ»–«Ալաշկերտ»՝ 6:2

2-րդ տուրում միանձնյա առաջատարի՝ Գյումրիի «Շիրակ»-ի պարտությունից հետո պայքարը ծայր աստիճան սրվեց չեմպիոնի կոչման համար: Գրեթե լիովին ընդգծվեցին այն թիմերը, որոնք վիճարկելու են առաջնության մեդալները: Հիմնական պայքարը կընթանա «Շիրակ», ՀՄԸՄ, «Բանանց», «Արարատ» ուժեղագույն քառյակի միջեւ:

Խաղաքարտեր կարող է խառնել Երեւանի «Կիլիկիան», որն առաջնության 1-ին փուլում ուժեղագույն թիմերից մեկն էր, իսկ հիմա ստանձնել է միավորներ բաժանողի տխուր դերը:

[illegible]

Բանն այն է, որ «Կիլիկիան» քարտային տնակի պես անմիջապես փլվեց, երբ հովանավորները հրաժարվեցին թիմին օժանդակել ֆինանսապես: «Կիլիկիա»-ից հեռացել է հիմնական կազմի խաղացողների գրեթե 80 տոկոսը, եւ համեմատաբար անփորձ ու պատանի ֆուտբոլիստներով կազմավորված թիմը, կարելի է ասել, միայն ձեւի համար է մրցասպարեզ դուրս գալիս: Հասկանալի կարող են տուժել նախնական փուլում նրա հետ նույն խմբում ընդգրկված «Շիրակ»-ը, «Կոտայք»-ը, «Վան»-ը, որոնք հույս ունեին, թե «Կիլիկիա»-ն եզրափակչում կարող է միավորներ կորզել ՀՄԸՄ-ից, «Բանանց»-ից եւ «Արարատ»-ից:

Այստեղ տեղին է նախատել այն հովանավորներին, որոնք երբ վստահ չեն որեւէ ձեռնարկման վերջնական իրագործմանը, ավելի լավ է նախապես հրաժարվեն: Ինչեւէ, հաջողությունը պետք է կռել սեփական ուժերով: Չեմպիոն կարելի է դառնալ հիմնականում ապավինելով սեփական կարողություններին:

Առաջնության աղյուսակները սեպտեմբերի 10-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	12	9	2	1	31-6	20
2. ՀՄԸՄ	12	8	3	1	30-13	19
3. Բանանց	12	8	2	2	25-14	18
4. Վան	12	7	1	4	22-18	15
5. Արարատ	11	6	3	2	24-13	15
6. Կոտայք	12	5	2	5	15-15	12
7. Սյունիք	12	3	3	6	22-27	9
8. ՀՄՄ ՖԻՄՍ	12	3	3	6	15-20	9
9. Կիլիկիա	11	3	2	6	16-24	8
10. Զվարթնոց	12	2	4	6	18-31	8
11. Նաիրի	12	1	4	7	4-24	6
12. Կանազ	12	0	3	9	14-31	3

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
13. Քասախ	12	9	2	1	28-5	20
14. Շենգավիթ	12	8	3	1	27-7	19
15. Զորավան	12	7	1	4	29-14	15
16. Իմպուլս	12	6	2	4	21-15	14
17. Մալաթիա	12	5	4	3	22-17	14
18. Ազնավուր	11	4	4	3	19-13	12
19. Լոռի	12	5	1	6	23-22	11
20. Նիգ	12	4	2	6	17-25	10
21. Ախթամար	12	4	2	6	9-21	10
22. Արաքս	12	2	2	8	9-29	6
23. Դեբեդ	12	2	2	8	15-36	6
24. Ալաշկերտ	11	2	1	8	12-26	5

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

«Ուրարտու»-ն առանց խաղի հաջորդ փուլում

Երբ «Դինամո» մարզադաշտը լեփ-լեցուն էր հանդիսականներով: Բասկետբոլի սիրահարներն անհամբերությամբ սպասում էին Կոռաչի գավաթի խաղարկության «Ուրարտու»-«Սպարտակ» (Պլեւեն, Բուլղարիա) հանդիպման սկսվելուն, սակայն խաղն այդպես էլ չկայացավ: Չնայած բուլղարացիները հեռագրով հայտնել էին, որ ավտոբուսով Թուրքիայի տարածքով սեպտեմբերի 8-ի երեկոյան լինելու են Երեւանում, սակայն սեպտեմբերի 9-ին էլ չկային:

ՖԻԲԱ-ի մրցակարգի համաձայն, հանդիպման մրցավարներ Իվո Դոլինեկը (Չեխո-Սլովակիա) եւ Ռոմեո Ստանչուլեսկուն (Ռումինիա) 2:0 հաշվով հաղթանակ շնորհեցին «Ուրարտու»-ին: Ըստ գործող մրցակարգի մրցմանը չներկայացած թիմը հանվում է մրցաշարից: «Ուրարտուն» առանց պատասխան խաղի, որը նախատեսված է սեպտեմբերի 16-ին Պլեւենում, պետք է դուրս գա երկրորդ փուլ: Այնուամենայնիվ, ակումբի ղեկավարությունն ապահովության համար fax-ով դիմել է ՖԻԲԱ-ի կենտրոնակայան Մյունխեն, իմանալու հետագա անելիքները: ■

digitised by A.R.A.R.@

Տավուշի շրջանը կրակի տակ

Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում իրավիճակը մնում է լարված: Սահմանամերձ բնակավայրերի եւ պաշտպանական դիրքերի գնդակոծությունները չեն դադարում:

Տավուշ. Երեկ ամբողջ օրը Ադրբեջանի Ղազախի եւ Թաուզի շրջանների տարածքից զենքի բոլոր տեսակներից, այդ թվում նաեւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվում էին Տավուշի շրջանի գրեթե բոլոր բնակավայրերը: Սահմանամերձ գյուղերում կան ավերածություններ: Հայկական կողմից մեկ մարդ զոհվել է: Ըստ նախնական տվյալների, կան նաեւ այլ զոհեր, բայց, ինչպես հայտնեցին շրջանի ինքնապաշտպանության շտաբից, նրանց թիվն առայժմ ճշտված չէ: Կան նաեւ բազմաթիվ վիրավորներ: Երեկ երեկոյան ժամը 19-ի տվյալներով հրետակոծությունը շարունակվում էր: Հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների: Հակառակորդի կորուստների մասին տեղեկություններ չկան:

Եղեգնաձոր. Սեպտեմբերի 8-ի երեկոյան Նախիջեւանի Շարուրի շրջանի տարածքից «Ալազան» տիպի հրթիռներով եւ հեռահար մարտական մեքենաներից հրետակոծվել է շրջանի Խաչիկ գյուղը: Միաժամանակ ադրբեջանական 20 հոգիանոց մի ջոկատ խախտել է սահմանը եւ ներխուժել գյուղի տարածք, սակայն, հանդիպելով պատասխան կրակի, նահանջել է՝ թողնելով մեկ դիակ: Հայկական կողմից երեք մարտիկներ թեթեւ վիրավորվել են: Երեկվա ընթացքում իրավիճակը հանգիստ է եղել, բայց երեկոյան սահմանի երկայնքով նկատվում էին ադրբեջանական բանակի տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի կուտակումներ: Այսօր Եղեգնաձորի եւ Շարուրի շրջանների ղեկավարները միմյանց հետ բանակցություններ կվարեն:

Կապան. Երեկ եւ նախորդ գիշեր Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից գնդակոծվել են շրջանի սահմանամերձ Շիշկերտ, Շիկահող, Ներքին Հանդ եւ այլ գյուղեր: Հայկական կողմից մեկ մարդ զոհվել է: Հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների:

Կրասնոսելսկ. Երեկ Ադրբեջանի Գետաբեկի շրջանի տարածքից գնդակոծվել են շրջանի Վահան եւ Վերին Ճամբարակ գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների:

Այս մասին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնում է, թե հայկական կազմավորումները գնդակոծել են Գետաբեկի շրջանի Մորմոր եւ Նովոիվանովկա գյուղերը, այնուհետեւ 4 տանկերի աջակցությամբ գրոհել Նովոիվանովկա գյուղը, այրել 4 տուն եւ սպանել 2 բնակիչների: Նույն աղբյուրը հայտնել է նաեւ, թե ադրբեջանցիներին հաջողվել է ետ մղել գրոհը:

Մեղրի. Երեկ եւ նախորդ գիշեր Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից «Գրադ» կայանքներով հրետակոծվել է Նյուվադի գյուղը: Տուժածներ չկան: ■

Ելցինի այցը Սեուլ հետաձգվեց մինչեւ դեկտեմբեր, իսկ Տոկիո՝ անորոշ ժամանակով

Ռուսաստանի նախագահի՝ Ճապոնիա եւ Կորեա մեկնելու կապակցությամբ մամուլի ասուլիսից հինգ րոպե առաջ Բորիս Ելցինի մամուլի քարտուղարը երկրի ղեկավարի անունից հետաձգեց լրագրողների հետ նախագահի հանդիպումը:

Վյաչեսլավ Կոստիկովը մամուլի ասուլիսի հետաձգումը բացատրեց Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի նիստով, որը, Կոստիկովի խոսքերով, «ընթանում է շատ դժվար» եւ պահանջում է նախագահի պարտադիր ներկայությունը: Նախագահի մամուլի քարտուղարը հրաժարվեց նշել այն հարցը, որ քննարկվում էր Անվտանգության խորհրդի նիստը եւ որը ստիպեց նախագահին հրաժարվել Ռուսաստանի եւ արտասահմանյան 100 լրագրողների հետ հանդիպումից:

Ինչպես ավելի ուշ հայտնի դարձավ, հետաձգվեց ոչ միայն մամուլի ասուլիսը, այլեւ Բորիս Ելցինի այցը Ճապոնիա: Անվտանգության խորհրդի նիստից հետո, որտեղ քննարկվել էին նաեւ Ռուսաստանի դաշնության նախագահի Տոկիո եւ Սեուլ կատարելիք այցերին առնչվող հարցեր, ճապոնական կողմին հայտնվել է այցի հետաձգման մասին:

Ելցինը կայցելի Հարավային Կորեա դեկտեմբերին, Չինաստան կատարելիք ուղեւորության շրջանակներում: Ճապոնիա ուղեւորվելու նոր ժամկետները ընդհանրապես որոշված չեն: ■

Հայաստանի ԱԳՆ պատվիրակությունը Մինսկում

Սեպտեմբերի 8-ին Մինսկում անցկացվեց ԱՊՀ երկրների արտգործնախարարների եւ ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների խորհրդի եւ կառավարությունների խորհրդի աշխատանքային խմբերի համատեղ խորհրդակցություն, որի աշխատանքներին մասնակցում էր Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Հայաստանի առաջին փոխարտգործնախարար Արման Կիրակոսյանի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում էին Հայաստանի ԱԳՆ ԱՊՀ երկրների բաժնի վարիչ Ալեքսանդր Թադեւոսյանը եւ աշխատանքային խմբում Հայաստանի ներկայացուցիչ Սպարտակ Կոստանյանը:

Խորհրդակցության ընթացքում հաստատվել է սեպտեմբերի 25-ին Բիշքեկում կայանալիք ԱՊՀ երկրների ղեկավարների բարձր մակարդակով հանդիպման նիստերի օրակարգը: Քննարկվող հարցերի թվում կլինեն համաձայնագրեր, նախագծեր խորհրդակցական համակարգող տնտեսական խորհրդի ստեղծման, ժողովրդական տնտեսությունը գալիք ձմռանը էլեկտրաէներգիայով եւ վառելիքով ապահովելու միջոցառումների մասին, ինչպես նաեւ լրատվության ասպարեզում համագործակցության մասին հարցերը: Ուշադրություն կդարձվի նաեւ զինված հակամարտությունների շրջաններում տուժած բնակչության օգնության հարցը, ինչպես նաեւ տեղահանված ժողովուրդների ու անձանց իրավունքների վերականգնման հարցը:

Հայաստանի պատվիրակությունը մասնակցել է մի շարք երկկողմ հանդիպումների եւ ԱՊՀ երկրների կանոնադրության քննարկմանը: ■

9 սեպտեմբերի, 1992 – Ստեփանավանում շահագործման հանձնվեց առողջապահական եւս մեկ կենտրոն: Շրջանային կենտրոնական այս հիվանդանոցը բացվեց սեպտեմբերի 8-ին, Գերմանիայի Կարմիր խաչի ջանքերով եւ նախատեսված է 120 մահճակալի համար: Երկու տարում կառուցված օբյեկտը գերմանական ժողովրդի նվերն է տարերային աղետից տուժած ստեփանավանցիներին: Արտաքնական, մանկական վերականգնողական եւ մյուս բոլոր բաժանմունքները, ինչպես նաեւ վիրահատարանն ու ամենատարբեր լաբորատորիաները հագեցված են Գերմանիայից բերված գերժամանակակից սարքավորումներով ու լավագույն տեխնիկայով:

Լուսանկարը՝ ՖԵԼԻՔՍ ԱՌՈՒՍՏԱՄՅԱՆԻ (Արմենպրես)

ԵՐՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ԳՈՐԾԿՈՄԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՉՅԱ ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Սեպտեմբերի 19-ին 25-րդ Թատերաշրջանի բացում

Նոր ներկայացում

Սեպտեմբեր 19-20

ՎԻԼՅԱՄ ՇԵՔՍՊԻՐ

Հուլիոս Կեսար

(ողբերգություն 2 գործողությամբ)

Թարգմանությունը՝ ԽԱՉԻԿ ԴԱՇՏԵՆՑԻ

Բեմադրության հեղինակ՝ ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Նկարիչ՝ ԿԱՐԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Ներկայացումների սկիզբը՝ ժամը 18:30-ին

Աբխազները պնդում են դուրս բերել վրացական զորքերը

Ինչպես «ԻՖ»-ի թղթակցին հայտնեց Սուխումի պարետ գեներալ Գիյա Գուլուան, երեկ առավոտյան Սինոպի կառավարական ամառանոցում աշխատանքը սկսեց եռակողմ հանձնաժողովը, որը պետք է զբաղվի Աբխազիայում վիճակի կայունացման հարցերով: Հանձնաժողովում ընդգրկվել են Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Աբխազիայի ներկայացուցիչները:

Աբխազիայի ԳԽ մամուլի կենտրոնում հայտնի դարձավ, որ նիստում աբխազական կողմը պահանջելու է վրացական զորքերի անհապաղ դուրս բերում ինքնավարության տարածքից: Աբխազիայի ներկայացուցիչների կարծիքով, առանց դրա անհնարին կլինի իրագործել պայմանավորվածության այն կետը, ըստ որի պետք է վերականգնվի Աբխազիայի ԳԽ իշխանությունը, ինչպես նաեւ չեն սկսվի խաղաղ բանակցությունները Սուխումի եւ Թբիլիսիի միջեւ:

Կողմերը նորից մեղադրում են միմյանց զինադադարը խախտելու մեջ: ■

Ստեղծվեց նոր միջազգային շարժում

«Նոր հազարամյակի առաջագա ղեկավարներ»

Սեպտեմբերի 8-ին Մոսկվայում ավարտված Երիտասարդության համաժողովում որոշում է ընդունվել ստեղծել «Նոր հազարամյակի առաջագա ղեկավարներ» միջազգային շարժում: Հուշագրում նշվում է, որ շարժման գլխավոր նպատակը կլինի մարդկության առջեւ կանգնած համաշխարհային խնդիրների լուծումը, խաղաղության ընթացքի հետագա ամրապնդումը, հակամարտությունների վերացումը, նոր տնտեսական կարգի ստեղծումը, հյուսիս-հարավ հարաբերությունները, վերահաս բնապահպանական աղետի դեմ պայքարը:

Համաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ, «Նովսկոն» արտաքին տնտեսական միության գլխավոր տնօրեն Ալեքսեյ Կոշմարովի խոսքերով, Ռուսաստանի ներկա ղեկավարության կուրսի հաջողականությունն ապահովելու համար կարեւոր է արդեն այսօր հոգ տանել քաղաքագետների, բիզնեսմենների, ռազմագետների, մշակույթի եւ կրոնի գործիչների պատրաստման մասին, քանի որ նրանք պետք է շարունակեն այդ կուրսը: ■

«Արամ Խաչատրյան» Մեծ Համերգասրահ

68-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ

4485-4486 Հայոց Թվական

Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը

11 սեպտեմբեր

ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Ալեքսանդր Սպենդիարյան. «Երեւանյան էտյուդներ»

Լորիս Ճգնավորյան. 6 պար «Օթելլո» բալետից

Իգոր Ստրավինսկի. «Սրբազան գարուն»

Դիրիժոր՝ Լորիս Ճգնավորյան

Սկիզբը՝ ժամը 19.30

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում, ամեն օր ժամը 11-18-ը:

Լուրերի Հոյլ

Արդեն Թուրքիայում է

Սեպտեմբերի 8-ին Հայաստանի Հանրապետության արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը Ինդոնեզիայից վերադառնալու ճանապարհին Սինգապուրում հանդիպել է այդ երկրի արտգործնախարարի պաշտոնակատարի եւ տեղի հայկական համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Ժամանելով Մոսկվա, նույն օրը Րաֆֆի Հովհաննիսյանը մեկնել է Թուրքիա՝ մասնակցելու Եվրախորհրդարանի անդամ երկրների արտգործնախարարների հանդիպմանը: ■

2 մահացած դիֆտերիայից

Կրասնոյարսկում գրանցվել է մեծահասակների դիֆտերիայով վարակման 14 դեպք: Նրանցից երկուսն արդեն մահացել են, եւս երկուսը գտնվում են ծանր վիճակում: Մարզի սանիտարա-համաճարակային ծառայությունը հիվանդության դեպքերը որակում է որպես բռնկում, քանի որ անցած ողջ տարվա ընթացքում դիֆտերիայով հիվանդացել է ընդամենը 11 մարդ: ■

«Հաղթական» վերադարձ

Կովկասի լեռնային ժողովուրդների համադաշնությունը որոշում է ընդունել երկօրյա ժամկետում Աբխազիայից դուրս բերել իր զինված խմբավորումները, երեքշաբթի օրը Չեչնիայի մայրաքաղաքում հայտարարեց համադաշնության խորհրդարանի նախագահ Յուսուպ Սոսլամբեկովը: Նրա խոսքերով, 43 չեչեններից կազմված մի խումբ արդեն տան ճանապարհին է բռնել: ■

Գողացվել է... վագոն

Կրասնոյարսկ քաղաքի «Սիբտյաժմաշ» գործարանի տարածքից անհայտ անձինք գողացել են 16 տոննա պղնձե մետաղալարով բեռնված վագոնը: Մետաղի արժեքը գնահատվում է 3 միլիոն ռուբլի: ■

Դեֆիցիտը 1.3-ից 25.8

Երեքշաբթի օրը Վրաստանի Պետխորհուրդն ընդունեց ֆինանսաբյուջետային հրամանագրերի փաթեթ 1992 թ. աշխատավարձերը, թոշակները եւ կրթաթոշակները բարձրացնելու մասին: Հանրապետության վարկային պարտքերը որոշվեցին 140 միլիարդ ռուբլու չափով: Պետական բյուջեի դեֆիցիտը երկու ամիս առաջվա 1.3 միլիարդ ռուբլուց հասել է 25.8 միլիարդ ռուբլու: Որոշվեց հոկտեմբերի 1-ից նվազագույն աշխատավարձի չափը 650 ռուբլուց հասցնել 850 ռուբլու: 30 տոկոսով բարձրացվելու են աշխատավարձերը, թոշակները, գործազրկության եւ այլ բնույթի նպաստները: ■

Լուրերը Ինտերֆաքսի, «Սնարկի», «Նոյան տապանի» եւ մեր թղթակիցների

ԱԶԳ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Խմբագիր ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

52.16.35 գլխ. խմբ.
58.18.41 խմբագիր
56.28.63 տնօրէն

Apple® Macintosh® համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Azg Daily, 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010 Editor H. AVEDIKIAN

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2

Գրանցման թիւ 65 Տպաքանակ 20 000 Ստորագրուած է տպագրութեան 9.09.1992 Դասիչ 69149 Պատուէր 1539

digitised by A.R.A.R.@